

A Magyar Szemorvostársaság 100 éve

ZAJÁ CZ MAGDOLNA

Előszó

A százéves Magyar Szemorvostársaság történetének megírása nem kis feladat. Szerencsére a Társaság mindig együttműködött a Szemészet c. folyóirattal, és a vezetőség több ízben a Társaság hivatalos folyóiratának deklarálta. Munkamódszerül csak azt tudtam választani, hogy a száz év alatt megjelent Szemészet példányait átnéztem. Megkértem vezető beosztású kollégákat is, hogyha valamely eseményeket hangsúlyozottan fontosnak tartanak, ezekről engem értesítsenek. Sajnos azonban ez az akcióim meglehetősen kevés eredménnyel járt.

Felhasználtam tehát a Szemészetben megjelent híreket, ülésjegyzőkönyveket. Meg kell azonban jegyeznem, hogy a hírek értéke, pontossága a száz év folyamán meglehetősen nagy ingadozást mutatott. Ez nyilvánvalóan függött az elnökség által megkívánt mértéktől, a jegyző-titkár munkájától, a tagság közlendők iránti igényétől. És természetesen függött a Szemészet mindenkorinagi helyzetétől is. A személyi hírek közül megemlítettem születésnapokat és a sajnálatos halálesetek híreit is. A kitüntetések, díjak esetében arra az álláspontra helyezkedtem, hogy a szakmai, szemészeti jellegűeket emelem ki. A nem szakmai (állami, megyei, városi stb.) kitüntésekről elvélve közölt a Szemészet. Ezért úgy döntöttem, hogy az igazságosság miatt ezek nem valók az adott keretbe.

A Szemészetben száz év alatt megjelent minden cikket természetesen nem tudtam elolvasni. Mégis látni fogják, hogy vannak olyan cikkek, amelyeket kiemelek, esetleg elolvasásra ajánlok. Elismerem, hogy ebben a tevékenységemben van némi szubjektivitás. Ezt a szubjektivitást azonban nem a személyes szimpátia vezette. A céloim mindig az volt, hogy a kiemelésekkel jellemezsem a kort, a magyar szemészetet, azt, hogy a nemzetközi eseményeket milyen gyakran tudtuk követni. Találnak a szövegben bizonyos politikai utalásokat is. Ezt igyekeztem minimalizálni, de hát végül is az adott rendszer, a politika mindent, így a magyar szemészetet, az egyének munkáját, a fejlődés útját is befolyásolta.

Magyarázattal tartozom még a majdnem mindenütt betartott 5–10 éves időbeosztásról. Egyes évekről nem lehetett beszélni, hiszen az események, a hírek közlése néha több évre is áthúzódtak. Természetesen nem állt módomban a leírtakról pontos irodalmi specifikációt adni. Ezért az 5–10 éves időbeosztás miatt, ha keresnek esetleg valamit a Szemészet hasábjain, viszonylag kevés számot kell elolvasniuk ahhoz, hogy megtalálják.

Mindenkitől elnézést kérek, aki a saját személye szempontjából hiányosságokat fedez fel. Az időbeli és terjedelembeli adottságok azonban megkötötték a kezemet. Ezek mellett csak azokról írhattam, amiről tudomást szereztem.

A Társaság története a megalakulástól napjainkig

A „Szemészet” c. folyóirat 1904-ben megjelent 1. számában (41. évfolyam) közzétettek egy felhívást: „Felhívás Magyarország szemészeti egyesületének megalakítására.”

Az indoklás a következőképpen kezdődött: „Minden művelt nemzetnek van már szemészeti egyesülete. Ha hazánkban még kevesen is vagyunk, akik kizárólagosan a szemészet művelésével foglalkozunk, annál nagyobb szükség van az összetartásra, s a kölcsönös támogatásra.” „Midőn 1883-ban a francia szemészeti egyesület megalakult, a Graefe által alapított heidelbergi társaság szabályait vette mintául...” „Mi is e társaság szervezetét ajánljuk alapul. A demokratikus organisatio remélhetőleg lehetségessé fogja tenni, hogy a tudományos, társadalmi és hazafias cél érdekében valamennyien egyesüljünk!”

A felhívás hatására 1904 pünkösdjén 30 szemész gyűlt össze azzal a céllal, hogy szemészeti tudományos egyesületet alapítsanak. Elfogadtak egy alapszabály-tervezetet és 9 tagú végrehajtó bizottságot jelöltek ki Blaskovics László vezetésével.

Az akkori törvényeknek megfelelően az alapszabályt a belügyminiszternek kellett megerősíteni, aki némi módosítást javasolt. Ezért kissé húzódtott az ügy, és csak az 1904. december 18-án tartott ülésen tudták az orvosegyesület ügyrendjét elfogadni. Ugyanezen az ülésen jelentette be a „Szemészet” szerkesztője, hogy a továbbiakban az Egyesület közgyűléseinek és tudományos üléseinek az anyagát egész terjedelmükben közölni óhajtják. A „Zeitschrift für Augenheilkunde” szerkesztője szintén vállalta az új szemorvostársaság előadásainak németül való közlését. A „Zeitschrift für Augenheilkunde” 1905-ös, 14. kötetének 320-tól 367-ig terjedő oldalait már a magyar szemésztársaság előadásai töltik ki.

Megalakult tehát a Magyar Szemorvostársaság elődje, amelynek neve „Magyarország Szemorvosainak Egyesülete” lett. Az alapszabályzatot kis módosításokkal Séllyei dr. miniszteri tanácsos írta alá a m. kir. belügyminiszter nevében, mégpedig 1904. október 14-én. Ezért a hivatalos pecsét is 1904-es dátumú, és tulajdonképpen 1904-ben lépett be 30 szemész a Társaságba. A következő években minden évben közgyűlést és tudományos ülést tartottak. Az első tudományos ülést 1905 pünkösdjén tartották. Ezért is mutatkozott némi bizonytalanság az Egyesület alapítási évében. De hát a tudományos ülések a feladatoknak csak egy részét képezték. A megalakulás éve kétségen kívül 1904, azaz 100 évvel ezelőtt történt.

A belügyminiszter által elfogadott alapszabályzat néhány fontosabb részét közöljük az alábbiakban.

Az Egyesület tagja lehetett minden Magyarországon gyakorlatra jogosult orvos, ki belépési szándékát az igazgató válaszmánynak bejelentette, és ezért öt korona tagsági díj fizetésére kötelezte magát. Ha valamely tag két évig a tagsági díját felszólításra sem fizette meg, a tagok sorából törölték.

Az igazgató válaszmány nyolc tagból és egy titkárból állt, akiket a közgyűlés titkos szavazással választott. A mandátum négy évre szólt. Feladatuk volt a közgyűlés idejének meghatározása, a megvitatásra kitűzhető szemészeti kérdések megállapítása, a referálásra felkért személyek kijelölése. Tehát tulajdonképpen az Egyesület irányította az egész szemészeti szakmai életet.

Az Egyesület hivatalos lapja a „Szemészet” c. folyóirat (1904-ben a 41. évfolyama). Természetesen a tagoknak joguk volt bejelenteni témáikat, akár előadásra, akár közlésre. A szokás általában az volt, hogy az előadásokat teljes terjedelemben közölték.

Az alapszabályzat értelmében fontosabb döntésekhez a határozatképes számban jelenlévők kétharmadának egyetértése volt szükséges.

Az 1904-ben még 30 főnyi jelentkező 1905 júniusára 67-re növekedett.

Az első közgyűlést 1905. június 11-én tartották. Demokratikusan, titkosan, szavazólapokkal választották meg a vezetőséget („igazgató válaszmány”-t), amelynek tagjai a következők voltak: Csapodi István, Goldzieher Vilmos, Grósz Emil, Hoór Károly, Imre József, Leitner Vilmos, Somogyi Zoltán, Szily Adolf. Egyesületi titkárrá Blaskovics Lászlót választották.

A közgyűlésen és az ezt követő első tudományos ülésen 47-en jelentek meg. A 47 szemész között három nő volt, Generisch Margit, Herzogh Irma, Markbreiter Irén.

A tudományos üléseket június 11-én és 12-én tartották. A társaság legelső tudományos ülésének első elnöke Szily Adolf, majd a következő Hoór Károly volt. Az első előadó pedig Goldzieher Vilmos, aki a trachoma patológiájáról tartott referáló előadást. Őt követte Imre József „A trachoma-gyógyítás mai állása” c. előadásával. Ezek után hosszú vita következett. Kilencen szóltak hozzá, ami a Társaság taglétszámához képest igen tekintélyes szám.

A vita után Csapodi István mondta el „Belsőleges eredésű panophthalmitis” c. előadását. Esete érdekessége az volt, hogy a hályogműtét augusztus 23-án történt. Az előbb endophthalmitisnek tűnő (hypopyon), majd panophthalmitises tünetekbe átmenő gyulladás négy hónappal a műtét után, december 31-én kezdődött. Antibiotikum nem volt, terápiaként az operátor „piócázást” és meleg borogatást rendelt el. A gyulladás négy hónap alatt zajlott le, és a szem összezsugorodásával végződött.

„A panophthalmitis okát nem bírtam magamnak megmagyarázni. Olyan elrejtett fertőző csírákat nem képzelhettem, amelynek négy hónap múlva jut csak eszébe, hogy megkezdje romboló munkáját” – írta az operátor. „De a szem az operálás folytán kerülhetett „locus minoris resistentiae” állapotába, amely a válságot beléje terelte.” Az ülések zárásáig még öt, igen rövid kazuisztikai ismertetés hangzott el. Három pupilla-, illetve irisfejlődési rendellenességet, egy keratosis corneae-t és conjunctivae-t mutattak be. Az utolsó ismertetés szemhéj-epithelioma rádiummal való kezelését mondta el. A tumorok „elenyésztek”, komplikációról nem történt érdemleges említés.

A hályogműtéttel ketten foglalkoztak. Szily Adolf „Az öregkori hályog operálásáról” tartott referáló előadást. Rendkívül érdekes és olvasmányos a szövege, teletűzdelve saját bölcs megfigyeléseivel és véleményével. Mondataiban komoly etikai megfontolások is fellelhetők. Például a műtéti indikációról a következőket írta: „...többnyire minden érett hályognak hívataása az, hogy megoperáltassék. De egy szabályosan érett hályoggal szemben is olykor discretióval kell viseltetnünk: például ha igen magas láz és gyenge szervezet mellett, a másik szem még hasznavehető látás fölött rendelkezik. Egyes esetekben aggastyánoknál a műtéti izgalomtól (stb.) olyan marasmust láttam fejlődni, mely nem engedte többé, hogy a vak szemem visszanyert látás értéke érvényre jusson.” Micsoda szép megfogalmazása ez a néhány sor annak a sokak által bizony szem elől tévesztett elvnek, hogy ne operáljunk minden áron, csak a műteteink számának növelése érdekében.

A második szürke hályoggal foglalkozó előadást Blaskovics László tartotta „A cataracta secundaria operálhatóságáról” címmel.

A kétnapos tudományos ülés alatt egyetlen experimentális jellegű előadás hangzott el. Vermes Lajos „Kísérletes chininvakság” címen tartott előadást. Százezer ambuláns betege között kettőn chinin okozta látászavart észlelt. Ezért a kutyáknak bőr alá injiciált chininnel előidéztet szemkárosodásokat tanulmányozta, és ezekről számolt be.

A lelkes szemészek nagy lendülettel és odaadással fogtak neki a fiatal egyesület felvirágoztatásának. Ügyvezető elnököt és helyettes elnököt választottak. A szemorvosok egyesületének első elnöke Grósz Emil, a helyettes elnök Imre József lett.

A fiatal egyesület látható lelkesedéssel pártfogolta tagjai szakmai fejlődését. Már az 1904-es számban van egy „Folyóiratok átnézése” c. rovat, amely 17, főleg külföldön megjelent folyóirat tartalomjegyzékét referálja. A „Vegyesek” c. rovat beszámol a X. Nemzetközi Szemész Kongresszusról (szeptember 13–17., Luzern), amelynek öt magyar résztvevője is volt. Közli a továbbiakban a kongresszus teljes programját. Végezetül felhívja a figyelmet a nemzetközi piacon megjelent szakönyvekre.

Az Egyesület első évei

A taglétszám nőtt, 1905-re már 67-re, majd a következő évben 72-re emelkedett. Az Egyesület annyira megerősödött, hogy örömmel vállalták a XVI. Nemzetközi Orvoskongresszus megrendezését. Az 1905-ös évben a Szemészetben beszámoltak

a Szemklinika előző évi működéséről. Pontos számok találhatóak az ambuláns és az osztályos betegforgalomról, a kezelt esetek minőségéről.

Az Egyesület 1906. január 7-én ülést tartott. Ügyvezető elnökké Grósz Emilt, helyettes elnökké Imre Józsefet választották. Ülésjegyzőkönyveik a Szemészetben megtalálhatók.

A közgyűlés és a tudományos ülések időpontja június 3–4. (Mint szokásos lett évekig, kevés kivételtől eltekintve, ezek az ülések pünkösdre estek). A referáló Grósz Emil volt („A glaucoma gyógyításáról”). Szövege kiváló orvostörténeti írás a glaucoma-ügy akkori állásáról.

Érdekes, és ez a szokás évtizedekig megmaradt, hogy a kongresszus előtt meglehetősen kevés idővel korábban kellett csak az előadásokat bejelenteni. 1906-ban például május 1-je volt a jelentkezési határidő. Az előadás napján viszont le kellett adni az előadás teljes szövegét és bőséges német nyelvű összefoglalást. (Az összefoglalások nyelve az évek folyamán változott, francia, orosz, majd újra német és angol lett).

Ebben az évben a Szemészet továbbképző funkcióját úgy is teljesítette, hogy bőséges irodalmi szemlét jelentetett meg Scholz Kornél tollából.

Mint már említettem, a tagdíj öt korona volt. (Ez tudtommal kb. 1 kg kiváló minőségű kávénak felelt meg). Az Egyesület bevételi forrásául kezdetben csak a tagdíjak szolgáltak. Keveset költöttek a Szemészetre. Egyetlen tétel jelenik meg rendszeresen: „a szolgák díjazása”. 1906-ban a Szövetség pénztári maradáka 58,40 korona volt.

Az 1906. évből az Egyesület jóvoltából betegadatokkal is rendelkezünk. A budapesti Szemklinikán összesen 13 351 beteg jelentkezett. Közülük 958, azaz 7 százalék részesült klinikai ápolásban. A jelentkezett betegek 3,98 százaléka volt trachomás. Nagyobb műtétet 1129-et végeztek, ebből 62,5 százalékot az igazgató tanár operált. A jelentkezett betegek száma közel 4000-rel volt több, mint 1904-ben. A többi adat lényeges növekedést nem mutatott. Az átlagos ápolási napok számáról budapesti adat nem áll rendelkezésünkre. A pécsi kórház szemészetén viszont az átlagos ápolási idő 23,5 nap volt.

A közgyűlés és tudományos ülés 1907-ben ismét pünkösdkor volt. Akkor már 76-ra nőtt az Egyesület tagjainak a száma. A referátumot Blaskovics László tartotta a dacryocystitis gyógyításáról. Az akkor, és még tulajdonképpen évtizedekig igen nagy probléma volt. Érdekes is, hogy ez a betegség napjainkra szinte eltűnt, valószínűleg az antibiotikumoknak és a higiénés viszonyoknak köszönhetően.

Ezen a két napon különben 14 hosszabb, egy rövidebb előadás hangzott el. A Szemészet mindegyiket teljes terjedelemben közölte.

Ekkor jelent meg a statisztika a Szemklinika hároméves teljesítményéről, továbbá a többi kórház szemészeti osztályainak működéséről.

1908-ban az évi közgyűlés és tudományos ülés szintén június 7–8-án volt. Referáló Hoór Károly, „Keratitis parenchymatosa” a referátum címe. Akkor ez szintén aktuális probléma volt.

Ezen az ülésen vetette fel Herczogh Irma a vaksági statisztika elkészítésének szükségességét. Kenessey Aladár pedig azt javasolta, hogy az új orvosok egy évi kötelező gyakorlataikból két hónapot szemészetten töltsenek.

Ebben az évben kezdődött el a Szemklinikán a referátumok tartása, mégpedig szigorúan munkaidőn kívül, délután 18,30 órakor. Ezeket is teljes terjedelemben közölte a Szemészet. Az előadók között három nő is volt, Györy Bella, Markbreiter Irén és Herczogh Irma.

És ez az év még azért igen jelentős, mert ekkor lett kész a Mária utcai Szemklinika épülete. A Szemészet teljes leírását és fényképeket közölte.

Az 1908-as Szemészetben jelent meg Blaskovics László első közlése arról a világhírűvé vált ptosisműtétről is, amelyet még ma is megemlít minden szemészeti műtéttankönyv.

Az 1909-es év azért volt nagy jelentőségű a magyar orvoslás számára, mert Budapesten rendezték meg a XVI. Nemzetközi Orvosi Kongresszust (augusztus 29-től szeptember 4-ig).

A Szemészet 1–2. együtt megjelent száma az ország összes szemészetének, szemészeti osztályának egy-két éves működését méltatta. A 3. szám a XVI. nemzetközi kongresszuson elhangzott 11 szemészeti előadást közölte teljes terjedelemben. A szemészeti szakosztály üléseit Grósz Emil, az egyesület ügyvezető elnöke nyitotta meg. Beszédét a Szemészet 4 nyelven közölte. Az előadások szövege egy kivételével németül jelent meg.

A Magyar Szemorvosok Egyesülete még ezt megelőzően, májusban tartotta V. közgyűlését. Ekkorra 79-re emelkedett a taglétszám.

Grósz Emil javasolta, hogy a vidéki szemészek számára rendezzenek továbbképző kurzusokat. Ez volt tulajdonképpen a szakmai továbbképzések első csírája Magyarországon. Ebből a szempontból is példakép volt Németország. Még 1909 őszén (szeptember 26-tól október 10-ig) módjukban volt egy Freiburgban megtartott szemorvosi továbbképzést megfigyelni. Ezen két hét alatt 65 előadás hangzott el. Axenfeld például naponta tartott előadást, és betegeket mutatott be. A magyarok közül Szily Adolf tartott előadást.

Ugyancsak az 1909-es közgyűlésen merült fel újra a vaksági statisztika kérdése. Az Egyesület vakságiügyi bizottságának elnöke, Szily Adolf felvette a kapcsolatot a Statisztikai Hivatal igazgatójával. Arra kérte, hogy az 1910-ben lebonyolítandó népszámlálás kapcsán végezzenek vakságiügyi felmérést. Az Egyesület elkészíti az ehhez szükséges kérdőíveket. Ez később meg is történt, de a felmérés nem tekinthető igazán sikeresnek. Mint kiderült, a kérdőíveket vagy nem, vagy hiányosan töltötték ki sokan.

Az 1909-es év kiemelkedő érdekessége még a magyar szemészek számára, hogy elvégezték az első keratoplasticát Magyarországon. Fejér Gyula a következő év tudományos előadásainak a sorában számolt be „A keratoplastica tanának

jelenlegi állásáról.” Leírta saját esetét, amikor is élő ember sérüléssel choroiditis miatt megvakult szemének ép corneáját használta fel mészsérülést szenvedett fiú mindkét corneájának a pótlására. Az egyik transzplantátumot a cornea közepéből, a másikat a széléből vette ki. Mindkettő 5 mm átmérőjű trepánnal készült. Sebbiztosításként csak a szemre helyezett kötés szolgált, amit három napig el sem távolított az operátor. Kikötéskor a transzplantátumok átlátszóak voltak, jól feküdtek a sebvonalban, sőt azt is lehetett látni, hogy van mellső csarnok. A szürkülés a 14. napon kezdődött. A kezelés meleg borogatásból és napi egyszeri Atropin cseppből állt. Három hét múlva ment haza a beteg, Dionin 5 százalékos vizes oldatának a cseppjével. Egy hét múlva kezdődött mindkét szemén a gyulladás. A transzplantátumok elszürkültek, a bal szemén azonban maradt fényérzés. A cikk további részében Fejér Gyula a sikertelenség okairól elmélkedik. Végül is az a következtetése, hogy a lebeny táplálkozása hiányos.

1910–1914

A Magyar Szemorvosok Egyesületének felbecsülhetetlen érdeme, hogy a világ szemészeti eredményeiről tájékoztatni akarta tagjait. A Szemészet 1910-es számában is bőséges irodalmi áttekintést nyújtottak. A szaruhártya-átültetés láthatólag változatlanul központi kérdésnek látszott. Referálták például F. Salzer (Arch. f. Augenheilk., 1910. január) cikkét, aki ló-corneát ültetett át nyúl-cornea tasakszerű zsebébe. A cornea szövete részben hegesedett, részben felszívódott. A cikk fő érdekessége, hogy a corneát előtte konzerválták (formol, alkohol). Felmerült tehát a cornea konzerválásának a gondolata, amiről a magyar szemészek egyesületük jóvoltából, szinte azonnal értesültek.

1910-ben a taglétszám 79 fő volt, az év végi pénztári egyenleg pedig 622,58 korona.

Egyelőre még folytatódtak a szép békeévek és az állandó szellemi és anyagi gyarapodás. Az egyesület vezetői minden szempontból gondot fordítottak tagjaikra. Az 1911. évi közgyűlésen például bejelentették, hogy „milyen új szemosztályok létesítése van küszöbön, hogy egyesületünk tagjai ezen újabb tudományos műhelyek elfoglalására készüljenek (Újvidék, Gyula, Perlak, Zsolna)”.

A Vakságügyi Bizottság elkészítette az új számlálólapok tervezetét, amelynek 18–21. és 39–53. pontjai a vak emberek viszonyaira vonatkoztak.

A közgyűlés utáni tudományos ülésen 34 kolléga vett részt, a nők száma három volt.

1912-ben a közgyűlést (VIII.) május 25–26-án rendezték. Schulek Vilmos-emlékelőadást tartott Imre József „A felemás fénytörésű szemek sorsáról” címmel.

Érdekesek a Szemklinikai betegadatai. Nyilvános, ingyenes rendelésen egy év alatt 16 671 beteg vett részt. Klinikán ápoltak 1280 beteget, ebből glaucomás 148 volt. Akkori szokásnak megfelelően naponta 80–130 beteget ápoltak ambulánsan (trachomások?). Az évi kezelések száma 38 624 volt. Az érdeklődők a többi kórház betegforgalmáról is részletes adatokat nyerhetnek a Szemészet oldalain.

Az 1913-as év jubileumi évről tekinthető, ekkor lett 50 éves a Szemészet. Az első szám első oldalain Grósz Emil írt „Olvasóinkhoz” címmel: „A szemészet hirtelen vetette le a gyermeksarut, s alig történt ez, máris gyümölcstermő érettség fényében állott” – írta joggal büszkén az elért eredményekre.

Ebben az évben először nem pünkösdkor tartotta nagygyűlését az egyesület, hanem szeptember 7-én és 8-án. Történt pedig ez azért, mert a német szemorvosok pünkösdkor tartották évi ülésüket Heidelbergben. A két szemorvostársaság között akkorra már olyan szoros szakmai barátság alakult ki, hogy a magyar egyesület vezetősége nem akarta a dátumok ütköztetését. Ezzel is lehetőséget akartak adni tagjainak arra, hogy külföldi szakmai tapasztalatokat szerezzenek.

A IX. közgyűlést tehát ősszel tartották. Két jelentős dolog is történt ekkor. „A választmány az üléselnökök szigorú kötelességévé tette az előadási idő betartását.” Ez eddig nem volt szabályozva, és az olvasó néha megdöbbenve szemlélte egyes előadók 10–15 oldalnyi szövegét, és csak remélhette, hogy előadásként rövidített változatot használt fel.

A mértékletesség azonban valószínűleg nem minden tagtársnak volt tulajdonsága. Ezért kellett az előbbieken említett szigorú intézkedéseket életbe léptetni.

Az 1913-as közgyűlés másik eredménye, hogy Rosenfeld Miksa indítványozta, hogy a látszerész tevékenységet kössék képzettséghez. Ez eddig ugyanis nem volt követelmény. Javasolta azt is, hogy az optikusi szaktanfolyam tananyagának megállapítása a Magyar Szemorvosok Egyesülete vezetőségének véleményezésével történjen.

Az 1914-es év jubileumi év ismét, tízéves a Magyar Szemészek Egyesülete. A tíz év alatt elhangzott 9 referáló előadás, 86 előadás és 70 bemutatás. A taglétszám 105 főre emelkedett.

Az alábbiakban összefoglaljuk az elért legfőbb eredményeket, amelyek egy része bizonyosan nem valósulhatott volna meg a szervezett forma nélkül.

1. Elkezdődtek és folytatódtak a Schulek Vilmos-emlékelőadások.
2. Kötelező szemészeti gyakorlati hónapokat írtak elő a pályakezdő orvosoknak.
3. Vakságügyi Bizottság alakult.
4. Kötelezően bevezették a Credé-féle profilaxist.
5. Az optikus ipar képesítéshez kötése felmerült.
6. Német, francia, angol, amerikai szemészeti folyóiratok tudományos üléseink, előadásaink kivonatait megkapták, és zömmel közölték.

Sajnos a vakságügyi statisztika elkészítése nem sikerült az űrlapok hiányos kitöltése miatt.

Még ehhez az évhez tartozik az a nagy jelentőségű javaslat, hogy a gyengén látó gyermekek külön oktatásban részesüljenek. A feladat kidolgozására külön bizottságot létesítettek. Elnökké a javaslattevő Szily Adolfot választották.

Az igazgató választmány eldöntötte, hogy 1919-ben a XIII. Nemzetközi Szemészkongresszus megrendezését Budapesten elvállalják. A hosszú távú tervezés azonban rövidesen aktualitását veszítette a háború kitörése miatt.

Háborús évek

A háború miatt sajnos a tudományos munka 1914 után szünetelt. A Magyar Szemorvosok Egyesületének legfőbb referálója, a Szemészet sem jelent meg. 1916. augusztus 13-án megjelent ugyan egy rendkívüli szám az Orvosi Hetilap 33. számának mellékleteként. Az Egyesület viszont rendezett egy ún. „hadí” ülést 1916. június 11-én, pünkösöd vasárnapján. Erről a jegyzőkönyvet írta és összeállította Bartók Imre.

A megnyitó ülésen Augustza főhercegné is megjelent egy udvarhölgyével. József főherceg helyett viszont a helyettes főudvarmestere, Révay báró vett részt az ünnepeken. A vendégeket Grósz Emil fogadta a bejáratnál. A megnyitó ülés katonai és politikai demonstrációnak is tekinthető volt, mivel részt vett a főpolgármester, Budapest katonai parancsnoka, számos magas rangú katona és katonaoorvos, külképviseletek tagjai, egyetemi tanárok. És természetesen jelen voltak Magyarország szemorvosai, szinte teljes létszámban.

Grósz Emil beszéde, majd számos köszöntés és a jókívánságok átadása után kezdődött a tudományos tanácskozás. Külföldi és hazai szemészek tartottak előadásokat. Modern műszerek kiállításában és régi dokumentációkban is gyönyörködhettek a résztvevők. Lehetőség volt szemosztályok megtekintésére is. Az estéket pedig fogadások, hangversenyek tették emlékezetessé.

A hétköznapok azonban változatlanul nehezek voltak. Az I. Szemklinikán például a három háborús évben (1915, 1916, 1917) erősen csökkent az orvosok száma, nyolc főnek kellett bevonulnia. Az ágyszámot viszont 80-ról 100-ra emelték. Hatvan ágy katonáknak volt fenntartva. Aki nem vonult be, annak szakértőként katonai kórházakban is kellett működnie. Hadisebészeti értekezleteket, továbbképzéseket is tartottak.

1918. június 16-án megjelent a Szemészet rendkívüli száma. Ebben is főként a háborús sérülésekkel kapcsolatban szerzett tapasztalatokat, tanácsokat írták le. Ismertették az egyes szemosztályok működését is.

Az 1919-es évben az igen rövid folyóiratban mindössze három cikk jelent meg. A fő téma még mindig a háborús sérülések ismertetése és azok ellátása, továbbá kimenetele volt. Szántó Olga az I. Szemklinikán ilyen jellegű tevékenységéről részletes beszámolót írt. Egy év alatt (1918) egyik szemére megvakult 1061 beteg, mindkét szemére 144. Az enucleatiók száma 615 volt.

A fellendülés időszaka (1920–1930)

A Magyar Szemorvosok Egyesületének első tudományos ülése 1922. január 8-án volt, ahol előadások és négy betegbemutató volt a program.

Egy belügyminiszteri rendelet értelmében 1922-ben alapszabály-módosítást kellett végrehajtani. Ettől kezdve „Magyar Szemorvostársaság” lett az Egyesület neve. Kettesy (akkor még Kreiker) ezekben az években kapcsolódott be az egyesületi munkába. Akkor úgy vélte, hogy a névmódosítás rejtett célja az volt, hogy bizonyos jobboldali befolyást lehessen érvényesíteni. Ez azonban sohasem következett be. Az évek folyamán voltak ugyan izgalmasabb változások, de ezeknek nem volt politikai színezete.

Az 1920–1930-ig terjedő időszak a Társaság fellendülésének a korszaka. Egyaránt volt a Társaság a magyar szemorvosok érdekképviseelője és a tudományos tevékenység fóruma, ösztönzője. 1929-re a taglétszám 180-ra emelkedett.

Közgyűlés 1924-ben is a szokásos tavaszi időpontban (június 7.) volt. Az akkori titkár, Csapody István beszámolója szerint az előző év (1923) tudományos előadásainak szövegét (31 előadás, 12 klinikai közlés, 34 bemutatás) mint az Orvosi Hetilap különlenyomatát „tagilletményként” szétosztották a Társaság tagjai között. Minden évben megemlékeztek az elhalálozott kollégákról is. Az akkori nyelv mássága és szépsége miatt engedjék meg nekem egy példa pontos idézése: „Tagjaink sorából elsirattuk a fiatalon elhunyt Kövér Andort.” Érdekes nyelvi különlegesség ezekben az években az is, hogy az írott szövegekben nem említettek címeket (pl. professzor), hanem mindenkiről azt írták, hogy „tagtárs úr”.

Az 1924. évben lépett be a Magyar Szemorvostársaság a „Tudományos Társaságok Szövetségébe”. Kurzusokat szerveztek optikusoknak (pl. a szem anatómiája, élettana stb.). Felhívták a figyelmüket „olyan veszedelmekre, amelyet az optikus okozhat, ha avatatlan kézzel beteg szeméhez nyúl”.

Egyetlen szemész vállalt állást optikusüzletben. A Társaság vezetősége ezt kifogásolta, és az illetőtől követelték, hogy társasági tagságáról lemondjon. Az optikusokkal elkezdődött ellentét végül is 1925-re rendeződött. Egy 1925 májusában megjelent rendelet az optikus foglalkozást szakképesítéshez kötötte.

Az 1925-ös évben a Szemészetnek csak egy rövid száma jelent meg. Az elnök Blaskovics László írt az elkövetkező XVII. nagygyűlésről és a teendőkről. Hangsúlyozta, hogy a cél a tudományos tevékenység elmélyítése, amely az utóbbi években lanyhult, mert elmaradtak az évközi ülések.

Megjelent viszont a „Dolgozatok” c. különkiadás. Tanítványai Grósz Emil egyetemi tanárságának 25. évfordulóját 15 tudományos cikkel ünnepelték.

Ezt az évet még egy szó jellemezheti, mégpedig az hogy infláció. Ekkorra olyan mértékűvé vált, hogy az évi tagdíjat 50 000 koronára kellett felemelni. Év végére pedig a Társaság kézipénztárában 14 765 K, folyószámláján pedig mindössze 17 120 K maradt. A téma befejezéseképpen elmondhatjuk, hogy a következő évben jött a pengő (P). A Társaság vezetősége tagsági díjként 4 P-t javasolt.

Az 1926-ban elnöklő id. Imre József meglehetősen pesszimista volt. „Rossz világ van arra, hogy szemészeti folyóiratot adjunk ki; az én ebbéli illúzióm, amit egy évvel ezelőtt tápláltam, ma elenyésztek. Mégsem szabad a Társaság fejlődéséről lemondani.”

Terveztek három előadássorozatot, egy nagygyűlést. A Schulek-emlékelőadás megtartására ifj. Imre Józsefet kérték fel. Imre professzor egyébként felajánlotta, hogy a nagygyűlés legyen Pécsen.

És valóban, 1927-ben (június 18–19.) az első vidéki nagygyűlést Pécsen tartották meg, mégpedig nagy sikerrel. A két nap alatt 21 előadás hangzott el. Id. Imre József értékelése nemcsak tényként, hanem nyelvi szempontból is igen érdekes és idézésre érdemes: „Magunk szemével győződhetünk meg arról, mily erős, teljes lombosodó fa nőtt ki abból a csemetéből, melyet még a nagy, az igazi Magyarország ültetett el, és a tudomány művelésének milyen népes, eleven fészkei honosodtak meg ennek ágain.”

Az 1927-es „Népegészségügy” c. folyóiratban a szemészeti férőhelyekről a következők olvashatók: Magyarországon 3 egyetemi klinika és különféle kórházak (állami, köz-, nyilvános, magán jellegű) találhatóak. Az év folyamán Budapesten 567, vidéken 493 (összesen 1060) bentfekvő beteget kezeltek a különféle szemészeteken.

Nyilvántartott szemész szakorvos Budapesten 49, vidéken 56 (összesen 105) volt.

A tíz törvényhatósági városban összesen 30 szemész működött: Baja: 1, Pécs: 6, Miskolc: 2, Szeged: 6, Hódmezővásárhely: 1, Székesfehérvár: 0, Győr: 3, Debrecen: 6, Kecskemét: 2, Sopron: 3.

A debreceni szemklinika 1921. november 12-én kezdte meg működését a régi közkórház pavilonjában. Jelenlegi épülete 1927-ben készült el. Kettesy Aladár 1929 decemberében kapta meg egyetemi nyilvános rendes tanári kinevezését, és már 1930-ban elvállalta a nagygyűlés megrendezését, mely a szokott időben, június 28–29-én zajlott le. Egy referátum és 22 előadás hangzott el.

1931–1940

A munka csendesen és a lehetőségekhez mérten folyt tovább. A Társaság krónikása és szócsove változatlanul a Szemészet volt, de megjelenése anyagi okokból akadozott.

1932 októberében az „Orvosképzés” (Az Orvosi Továbbképzés Központi Bizottságának folyóirata, XXII. szám) egy rendkívüli Szemészet számot jelentetett meg. A cél az az évi nagygyűlés (június 10–12.) Schulek-emlékelőadásának teljes terjedelmű közlése volt. Az előadást a Társaság megbízásából Liebermann Leo, a Társaság akkori elnöke tartotta. Bevezetőjében a következőket mondta: „A M. Sz. T. is ápolja évek óta Schulek Vilmos emlékét, akinek a magyar szemészet azt köszönhette, amit a belgyógyászat Korányi Frigyesnek: európai niveaua lendülését. Azt, hogy a magyar szemészet előkelő, világszerte megbecsült nevet, a nyugati nemzetekével azonos értékelést kapott.” A cikk egyébként szemészeti, sebészeti és orvostörténeti szempontból is nagyon érdekes.

1935-ben még mindig az Orvosi Hetilap melléklete volt a Magyar Szemorvostársaság hivatalos közlönye. Hirschler 7 évig, Schulek 15 évig, Grósz Emil 30 évig szerkesztette a Szemészetet. „E 30 évből 10 év a fejlődés, 20 év a küzdelmek kora volt.”

Az 1935-ben kiadott szám Grósz Emil tanárságának 30. évfordulója alkalmával megjelent kötet volt. A cikkeket Grósz tanítványai írták, és neki ajánlották. A 31 cikk szinte az egész szemészetet felöleli. Ebben jelent meg Blaskovics invers cyclodialysis, több cikk a kancsalságról. De olvashat az olvasó a gyulladások elleni „tejterápiáról”, alkalmassági vizsgálatokról, kártalanításról, 15 000 hályogműtét elemzéséről, Dallos „láthatatlan” contact szemüvegéről stb.

Ha a Szemészet rendszertelenül is jelent meg, tudományos ülések év közben is voltak, és nagygyűléseket is tartottak minden évben. Grósz Emil „Olvasóinkhoz” c. vezércikkében (1938) a következőket írta: „A M. Sz. T. gyűlésein a fiatal szakemberek egész sora terjeszti elő munkásságaik gyümölcsét. Az összehasonlítás nemes versengésre ösztönöz.”

1938-ban számolt be Imre József a szaruhártya-átültetéséről szerzett tapasztalatairól. Az 1938. október 1-jén tartott tudományos ülésen szaruhártya-átültetéses műtétéről színes mozgókép-filmet is mutatott be, amely abban az időben nem volt szokványos dokumentációs eljárás.

Az októberben tartott közgyűlésen beszámoltak mindig az elhalálozott kollégákról. Ebben az évben halt meg Somogyi Zoltán. A fiatal Incze Klárát pedig „hibbant agyú” betege fegyverrel meggyilkolta.

Ekkor már volt Orvosi Kamara. A Társaság tárgyalta az orvosi ténykedések díjazását. Külön díjazás volt érvényben a budapesti és a vidéki tevékenységről. A Társaság tiltakozott ez ellen a Kamara felé.

Az igazgatótanács elhatározta, hogy a Szemészetet évente kétszer jelenteti meg. Ekkor vette kezdetét a hirdetések gyűjtése, hogy anyagilag fellendítsék a lap kiadását.

És ez volt az az év, amikor a Társaság tagjainak a sorába lépett Györffy István, aki későbbi tevékenységével nagyot lendített a magyar szemészet fejlődésén. Ebben az évben merült fel a Blaskovics-emlékplakett készíttetésének az ötlete is.

1939-ben a Társaság ugyancsak két tudományos ülést rendezett. Márciusban négy előadás, július 8-án pedig az ún. Magyar Orvosi Nagyható alkalmával két szemészeti tárgyú előadás hangzott el.

Az évi nagygyűlést a Társaság október 7–8-án tartotta. Jelen volt 61 tag.

Az akkori főtitkár, Pelláthy Béla közgyűlést bevezető, nyelvi sajátosságait és politikai véleményét is kifejező szavait érdekességük miatt idézem: „Bekövetkezik a felvidéki magyar testvéreinknek az anyaországhoz való visszatérése, majd ez év tavaszán Kárpátalja visszacsatolása is. Minden magyar ember hő vágyának egy része vált valóvá...” „Rövidesen eljő az idő, amikor a magyar igazság teljesen beteljesedik.”

Sajnálatos tény, hogy valószínűleg a sajnálatos körülmények miatt Liebermann Leo 55 éves korában tragikus körülmények között elhunyt.

A Blaskovics-emlékérem elkészült, de csak annyi példányban, ahányra előzetesen igényt tartottak.

A közgyűlésen tisztújítás is történt. Az elnök Ditrói Gábor lett, a másodelnök Horváth Béla, pénztárosnak Györffy Istvánt választották. A titkár mandátuma nem járt le.

1940-ben a Társaság a közgyűlésen kívül két tudományos ülést tartott, ahol összesen hét előadás hangzott el. A nagygyűlést nem a szokásos tavaszi időpontban, hanem október 5–7. tartották.

Ditrói elnöki bevezetőjében általános érzelmeinek is hangot adott: „Amiről 22 év óta annyit álmodoztunk, amiért sóvárgtunk, amiért dolgoztunk, valóra vált, Erdélyország-Tündérország egy része visszatért.”

Ebben az évben a tagság 110 hazai és 25 külföldi kollégából állt. A pénztári maradvány 449,92 P volt. Az első Blaskovics-emlékplakettet Kettesy Aladár kapta.

Albrich Konrád professzor működésének tizedik évfordulója alkalmából (1930–1940) barátai és tanítványai emlékkönyvet adtak ki. A bevezetőt Imre József írta. Hét szerző 12 cikke található az emlékkönyvben.

1941–1950

A Társaság tevékenysége a II. világháború idején sem szűnt meg. Tudományos eredményeket is létre tudtak hozni. Minden évben tartottak nagygyűlést. Kiseb tudományos ülések is voltak, évente 3–4 alkalommal, Budapesten.

Kettesy lelkesen emlékezett vissza arra a korszakra: „Az ülések, előadások, viták maradandó élményt és sok ösztönzést jelentettek. Itt ismertük meg egymást és tanultuk meg egymást megbecsülni.” „A Magyar Szemorvostársaság jó iskolája volt a kezdő szemorvosoknak.”

1941-től 1945-ben bekövetkezett haláláig ifj. Imre József volt a Társaság elnöke. Kiemelkedő tudású, ismert szemész volt, aki kiváló emberi tulajdonságokkal is rendelkezett. Nyíltan és keményen szembeszállt a fasiszáló törekvésekkel. Fontosnak tartotta a tudományos üléseken való hozzászólásokat. A Társaság rendezvényein szinte nem akadt olyan téma, amelyhez ne szólt volna hozzá, vagy vitát ne kezdeményezett volna. Mindezt pedig valószínűleg tanítási célból tette.

Az 1941-es év szomorú eseménye volt a 76 éves Grósz Emil halála. A Szemészet 1941. decemberi számának gyászkeretes első oldalán található megemlékezés szerint: „A Sors kegyes volt hozzá, meghallgatta kérését: hosszú, hasznos és szép életére rövid pontot tett.” Esti sétájáról hazatérve egy szívroham percek alatt megölte.

Az 1941-ben megjelent Szemészet 2. számában olvasható egy cikk Csapody István tollából. Előadás formájában október 5-én mondta el a Magyar Szemorvostársaságban. „Egy ötvenéves magyar szemészeti kézikönyv” volt az előadás címe, és apjának „Útmutató” c. tankönyvéről szól. Kiválóan szerkesztett mondatok, a legtisztább magyar nyelvezet jellemzi. Ugyanakkor nyelvújító is volt a szerző. Ajánlom mindazoknak elolvasásra, akik érdeklődnek régi és mai szakkifejezéseink iránt. Néhány példát felsorolok: felemás fénytörés (anisometropia), felevakság (hemianopsia), közellátóság (myopia), lencsehiány (aphakia), pillák ferdülése (trichiasis), törpe szem (microphthalmus), vendég szem (prothesis) stb.

A továbbiakban a háború miatt a tudományos ülések és a Szemészet megjelenésének rendszeressége akadozott, de azért tovább folyt a munka. 1942 júniusában mondta el Kettesy „A bőrátültetésről” c. híres beszédét, amelyben tulajdonképpen a fél-vastag, szabad bőrátültetést népszerűsítette. Heves, de termékeny vitát váltott ki. Zárszavában hangsúlyozta, hogy néhány fontos körülményt akart kiemelni, főleg olyanokat, amelyek újnak tekinthetők, vagy amelyek a tan- és kézikönyvek tanításaival nem egyeznek.

A Szemészet összevont 1–2. száma jelent meg 1944-ben. Az első cikk Györffy történeti visszapillantása a 80 éves „Szemészet” eddigi pályafutására és jelentőségére. Ebben a számban jelentkezett Radnót Magda később egyik fő témájával foglalkozó előadásával: „Neurohormonális tényezők jelentősége az intraocularis nyomás szabályozásában.” Imre József megállapításai alapján később ő maga és egyes munkatársai kísérletes körülmények között is dolgoztak ezen a területen.

1945-ben megalakult a Magyar Orvosok Szabad Szakszervezete és ezen belül a Magyar Szemorvostársaság jogutódja, a Szemész Szakcsoport. Elnöke Horay Gusztáv, a főtitkár Grósz István lett. A Szemész Szakcsoport 1948. május 26-án tartotta első tudományos ülését. Ezen az ülésen jelentették be, hogy a Szakszervezet és a Szakcsoport anyagi összefogásával 1949-re a Szemészet újra megjelenik. 1948 szeptemberében a Szakcsoport az 1848-as szabadságharc emlékére centenáris nagygyűlést rendezett, ahol számos külföldi szemész is tartott előadást (pl. Bietti, Pascal, Alajmo stb.).

Ebben az időben kezdett egy új szemészgeneráció az elhalt nagy elődök helyére lépni. A tudományos élet fellendült. 1945 és 1948 között 22 tudományos ülésen és 3 nagygyűlésen 146 előadás hangzott el.

A Szakcsoport vezetősége igyekezett más szakterületekkel is kapcsolatot teremteni, és tudásukat a tagságnak közvetíteni. 1949-ben például Dr. Kiss Ferenc anatómus professzor húszoldalas cikkében olvashatták a szem vérkeringésének igen alapos elemzését. Weinstein Pál „Kísérletek a vena aqueosákon” c. cikke szervesen csatlakozott Kiss professzor tanulmányához, megerősítve és alátámasztva az abban foglaltakat.

Folytatódott az igen hasznos és bőséges témák szerinti folyóiratszemle is a Szemészetben. Az akkori idők elszigeteltségében hasznos kitekintést jelentett ez a világ más részein folyó szemészeti munkákra és újdonságokra.

Az 1948. október 9-én tartott közgyűlésen érdekes és bizonyára hasznos új bizottságok is alakultak az eddig meglévők mellé. Például lett Szakmai Véleményező Bizottság, Továbbképző Bizottság, Terv Bizottság, Vakságügyi Bizottság, Sajtó Bizottság.

A december 31-én tartott országos népszámlálással kapcsolatban a Központi Statisztikai Hivatal a vakokat is összeírta. A Szemész Szakcsoport kérte tagjait, hogy működési helyükön legyenek a hatósági orvos segítségére.

Egy évvel korábban Pelláthy Béla e. m. tanár már kérte, hogy a BCG-oltásokkal együtt a megjelentek trachoma-szűrését is végezzék el. A trachoma ekkor ugyanis még mindig súlyos probléma volt Magyarországon.

A Szemész Szakcsoport szívégyének tekintette a budapesti és vidéki továbbképző tanfolyamok szervezését is. A Szemészet pedig tájékoztatást adott az Európában rendezett, illetve rendezendő szemészeti kongresszusokról.

A napi élet, a politikai, a szakmai élet akkor sem (azelőtt sem, és azóta sem) volt függetleníthető teljesen egymástól. A Szemészet időnként kiemelten írt a szovjet eredményekről. Boros Béla pedig Sztálin generalisszimusz 70. születésnapja alkalmával külön cikkben méltatta az ő és a Szovjetunió jelentőségét.

Az 1949-es Szemészet közölte Kettesy Aladár debreceni rektori székfoglaló előadását is. Bizonyos fokig az előző mondatokhoz kapcsolódik véleménye. Érdekessége miatt közlöm egy részét: „A tudomány ideológia, s mint ilyen, a szellemi kultúrának éppen úgy alkotórésze, mint a művészet, irodalom vagy politika. A tudományra is vonatkozik tehát Sztálinnak az a meghatározása, hogy a szovjet kultúrának formájában nemzetinek, tartalmában szocialistának kell lennie. Sztálinnak ez a rövid és szabatos meghatározása megadja a kritériumait annak, hogy milyen legyen a nép ügyét szolgáló tudomány.” „Eszertint, először is, a formára nézve magyar tudományt kell művelnünk, magyar nyelven, a magyar tudomány nemes hagyományaira támaszkodva, a magyar sajtóságok kidomborításával. Másodsor, a tartalomra nézve olyan tudományt kell építenünk, amely a nép boldogulását segíti elő, a dolgozó nép hasznára készül.”

A Szakcsoport 1949. november 12-én újra tisztújító közgyűlést tartott. Elnökké Csapody Istvánt választották. Társelnökök: Boros Béla, Horay Gusztáv, Kettesy Aladár, Nónay Tibor, Radnót Magda. Alelnök: Grósz István. Főtitkár: Galla Emil. Titkár: Kahán Ágost.

1950–1955

A Szemész Szakcsoport nagygyűlését V. P. Filatov 75. születésnapja alkalmából 1950. február 25-én és 26-án tartották. A Szemészet is sokat foglalkozott az ún. szöveti terápiával, biogén stimulátorokkal. Boros Béla volt a Filatov-munkaközösség vezetője, de sokan mások is közölték tapasztalataikat (Ditrói és mtsa, Brand Imre, Sztrilich, Raáb stb.).

Ebben az évben jelent meg Kettesy–Imre–Scholtz összeállításában a „Szemészet” c. egyetemi tankönyv, továbbá Radnót „Szemészeti patológia” c. könyve.

Az 1950-es év volt az, amikor a Szakcsoport tagjai bőven ismerkedhettek a színlátással kapcsolatos problémákkal. Kettesy, Aczél, Dömsödy, Pirityi, Nagy János különböző aspektusokból a színlátás, színtévesztés elméleti és gyakorlati kérdéseiről írtak.

A Szakcsoport tisztújító közgyűlését is megtartották a II. Szemklinikai előadótermében. Az elnök Radnót Magda, a főtitkár Németh Béla, a szervezőtitkár Liszauer Dezsőné, a titkár Turi Károly, a pénztáros Bárdy Károly lett.

Fiókszakcsoportok működtek Szegeden, Pécsen és Debrecenben.

A Szakcsoport vezetősége nagyszabású munkatervet dolgozott ki az 1950/51-es évre. Kijelölték a következő év nagygyűlésének időpontját, a fő témákat, referenseket.

Az 1951-es év nemcsak a magyar, de a világ szemészeinek is jelentős év volt. Száz évvel korábban, 1851-ben jelent meg „Die Beschreibung eines Augenspiegels” címmel nyomtatásban Helmholtz lángeszű találmányának, a szemtükörnek a leírása. A nyilvánosság előtt tulajdonképpen már az előző évben, 1850. december 6-án bemutatták a berlini fizikai társaság ülésén a szemtükört. Helmholtz a fizika törvényei segítségével, de nem többel „als was ich auf dem Gymnasium von Optik gelernt hatte” (mint amit én optikából a gimnáziumban tanultam) megfejtette a pupilla feketeségének rejtélyét. A tényről és a centenáriumból Horay Gusztáv emlékezett meg a Szakcsoport nevében a Szemészetben.

Másik fontos évforduló volt ebben az évben az, hogy 150 éves lett a pesti egyetemi szemészeti tanszék. Bartók Imre írta a megemlékező cikket, amelyben részletesen értékelte a 150 év alatt végzett munkát és a jelentős szemész egyéniségek tevékenységét.

A kor jellemzésére megemlítünk néhány betegség-adatot. Bendenritter Ferenc például beszámolt az Állami Szemkórház trachomaosztályának a helyzetéről. Ebből kiderült, hogy hazánkban a trachoma szelídült ugyan, a pannusszal szövődött esetek száma csökkent, de még mindig élő problémát jelentett. Az Állami Szemkórházban 1930-ban a trachoma miatt felvett betegek száma 1642 volt, 1949-ben már csak 368.

Kortikoszteroid-készítményeink még mindig nem voltak. Sok volt viszont a conjunctivitis vernalis. Eröss Sándor közléséből értesültünk arról, hogy kapható az Erythroplein nevű készítmény, amelyet Imre József már 1936-ban ajánlott. Ez az Erythrophaecum quinense nevű trópusi fa sósavas és foszforsavas kivonata. Conjunctivitis vernalis esetében cseppként adagolva tartós érzéstelenséget okoz, és az objektív tünetek is csökkennek.

A Szemészet c. folyóirattal kapcsolatban megemlítendő, hogy 1951-től kezdve az orosz mellett megjelentek a francia nyelvű összefoglalások. A német nyelvű összefoglalásokat a következő évtől, 1952-től alkalmazták a francia helyett.

1952-től ismét új vezetőséget választott a Szakcsoport tagsága. Az elnök Boros Béla lett, a főtitkár Németh Béla maradt. Megnövelték a vezető pozíciókban lévők számát, több új bizottságot hoztak létre. A funkcionáriusok között 10 nő is szerepelt.

A Szemészet c. folyóirat egyre inkább a továbbképzés fóruma lett. Óriási anyagot nagyon nagy oldalszámú cikkekben közöltek. 1952-ben Nónay írt 15 munkatársával 6348 szemszerűlésről cikket 22 oldal terjedelemben. Még ezt is túlszárnyalta Kettesy, aki egyébként a rövid, célratoró közlések híve volt. Két összefoglaló cikke („Tárgylátás”, ill. „Színlátás”), amelyek egyébként referátumként hangzottak el, összesen 32 oldal terjedelmű. Boros Béla pedig 17 oldalas cikket írt a glaucoma terápiájáról.

A Szakcsoport élete a megszokott mederben folyt tovább. A társaság változatlanul legfontosabb feladatának tartotta a szakmai képzést. Ennek megfelelően minden évben volt nagygyűlés és a hónap utolsó péntekjén tudományos ülések. Az esti nyolc órai kezdési időpont azonban nem volt kedvező a vidéki kollégáknak. Az az elv különben általános volt, hogy a munkaidőben dolgozni kell. A tudományos munka plusz tevékenység, amelynek természetesen közösségi, de egyéni haszna is van, vagy lesz. Hivatalos munkaidőn kívül kell tehát végezni. Pár évvel később erről a DOTE Szemklinikáján magam is meggyőződhettem. Referátumot minden hétfőn, az esti órákban tartottunk.

1954. március 26-án például Weinstein Pál tartott továbbképző előadást a tonometriáról, mégpedig a Maklakov-féle applanációs tonométerről. A Vestnik Oftalmologi-ből is átvettünk cikkeket, például a glaucoma rendelőintézeti kezeléséről (fordította Licskó Andor).

Az 1954-es évből meg kell még említenem Bartók Imre szemésztörténeti munkáját: „Mivel járult hozzá a magyar szemészet az egyetemes szemészet fejlődéséhez?” Összesen 14 világhírnévre szert tett olyan magyar szemészt sorol fel, akik új módszerekkel, műtétekkel, műszerekkel gyarapították a nemzetközi szemészetet. Érdekes olvasmány, az érdeklődőknek ajánlhatom.

A Szakcsoport 50 éves fennállását 1955. november 26-án ünnepelték. Meg kell jegyezmem, hogy ez már akkor az 51. év volt, hiszen az Egyesület valódi alapítási évszáma 1904, a hivatalos pecsétünkben is ez a szám szerepel. Az első nagygyűlést azonban valóban 1905-ben tartották. Az ünnepi alkalommal, az Egészségtudományi Szolgálattal közösen tartották a szemészek a nagygyűlést, a téma a megelőzés volt.

Ekkor már néha részt lehetett venni külföldi kongresszusokon is, főként szocialista országokban. 1955-ben például magyarok is részt vettek a lengyel szemészkongresszuson Varsóban. Kettesy előadást is tartott az intermedier lebenyről. A beszámolót a kongresszusról Boros Béla írta.

Alberth és Bálint ekkorra elkészítették az első terápiás ultrahangkészüléket, az „ultrahangcsengőt”. Alberth Béla közölte az első autokeratoplastica esetét.

Oláh Imre a szemészeti elektrofiziológiai vizsgálatok lehetőségeiről írt, ami Magyarországon még mindig viszonylag újdonságnak számított, noha 1940-től már többen foglalkoztak vele.

Meg kell említenünk, hogy a DOTE Tbc-klinikáján megnyílt egy speciális szemészeti osztály Gát László vezetésével.

1956–1960

Az I. sz. Szemklinikán Radnót és munkatársai már hosszú ideje foglalkoztak a hormonok és a szembetegségek, glaucoma, szemnyomás viszonyával. Egyik előző cikkükben megállapították például, hogy a nyulak heréjeinek a denervációját követően az ellenoldalon alacsony lesz a szemnyomás. Egy sportoló heresérülése után szintén alacsony szemnyomást találtak. Most továbbléptek, és állatkísérleteiket szövettani vizsgálatokkal kapcsolták össze. Megállapították, hogy ha kacsákat 400 órán keresztül (6 óra/nap) 100 W villanyégővel megvilágítják, aktivizálódik a pajzsmirigyük, működő miriggyé válik. A gonádok működése ugyanakkor csökken. „A fénynek a neuroendocrin rendszerre gyakorolt hatása a szemén keresztül, a retina megvilágítása útján jön létre” – fejezi be Radnót összefoglalását.

Mondhatná az olvasó, hogy az ilyen kiemelések feleslegesek. Én azonban úgy gondolom, hogy nem, mert a kort, az akkori lehetőségeket jellemzik.

A Szakcsoport és a Szemészet szerkesztősége helyt adott külföldi szerzők közleményeinek is. A marosvásárhelyi klinikáról 970 zonulaszakítással végzett hályogműtétről számoltak be. Az első mondatuk: „Egyesek szerint az öregkori hályogműtét megoldottnak vehető a tokos műtét bevezetésével.” Különlegesség Lugossy cikke, aki az ORFI-ban 50 esetben egyszerre végezte el a két szem hályogműtétét, minden nagyobb komplikáció nélkül. A Szakcsoportnak kevés tagja volt, aki kétoldali műtetre vállalkozott. Vajda Géza például 15,6–28,5 százalékban végezte.

1956. április 13-án ismét vezetőségválasztó ülést rendeztek. Az elnök Kukán Ferenc, a főtitkár Csepi Katalin lett. A választmányi tagok száma 39, a szerkesztőbizottság 13 tagú. Az utóbbiban nemcsak egyetemi tanárok, hanem főorvosok is voltak. A szakbizottságokon kívül választottak még békebizottságot, haladó hagyományokkal foglalkozó bizottságot, reform bizottságot, újjítási bizottságot is.

Az előző évi tudományos előadások szövege részben az 1956-os szemészeti számokban jelentek meg. Meg kell említeni Miklós Andor nevét, aki közölte a hályogseb biztosításának „magyar módját”. Miklós Andor a Társaság jellegzetes, hangadó tagja volt. Fiatal szemész koromban mindig csodáltam vitakészségét, és ha a neve eszembe jut, akkor tényleg a hályogseb biztosítására kell gondolnom. A kongresszuson különben a hozzászólások számában megelőzte még a vitakészségéről híres Kettesy is. Ezen alkalommal nyolc hozzászólása volt.

Különleges kérdése miatt megemlíteném Csapody nevét. Egy előadótól azt akarta tudni, hogy szabad-e frontbetörésnél műtétet végezni. Hüttl Tivadar sebészprofesszor például a Meteorológiai Intézet jelentéseitől tette függővé műtétét.

1956. június 8–9-én Greifswaldban keratoplastica-szimpoziumot tartottak. Magyarországról Kettesy és Alberth vettek részt, mindketten előadást is tartottak. Kétszázötven keratoplastica eredményéről számoltak be.

Vitát váltott ki a Miklós-féle condomgumi-védelem. Nagy érdeklődést keltett viszont a Kettesy által elmondott és a debreceni szemklinikán készített patkányfarokín-varrat. Ezt a módszert még mindig a szükség szülte, hiszen a remek, nyugati varróanyagokhoz nem lehetett hozzájutni. A „biosutura” elnevezésű varrattal viszont tulajdonképpen minden szövetet jó eredménnyel meg tudunk varrni.

1956-ban Györfly István közölte a Szemészetben új eljárását „az individuálisan készült kontaktkagylók formájának, illetve aszimmetriáinak a meghatározására”. Saját eseteik kapcsán pedig beszámoltak a „kornealencsék” (kl.) előnyeiről és hátrányairól. Györfly és munkatársai 1955-ben megindult kontaktüveg-laboratóriuma az egész világon figyelmet keltett és elismerést hozott a Magyar Szemorvostársaságnak.

Néhány évet előreszaladunk az időben, hogy folytassuk a Györfly-féle történetet. A préselesi eljárással készített kontaktlencse módszere olyan egyszerű volt, és olyan más, mint a többieké, hogy nemzetközi feltűnést keltett szakkörökben. Valószínűleg ezért 1959-ben levelet kapott az Eye Research Foundationtól (ERF) és meghívták Amerikába az első kontaktlencse világkongresszusra Chicagóba. Györfly nagyon boldog volt. Tudomására hozták azonban, hogy az 1956-os események miatt nem engedélyezik utazását. Az engedélyezést nem tudta elérni az egyetem, a miniszter, sőt a párt legfőbb vezetőségéhez írt kérvényét is visszautasították. Végül Ruznyák István, a MTA elnöke tudott segíteni. Györfly 1945-ben segítette a Ruznyák családot Budapesten az ostrom alatt. Azóta sem találkoztak, de az Akadémia elnöke nem felejtett. Kiegészítette Györflynek az utazási engedélyt.

A Magyar Szemorvostársaság nagy sikere is volt az a 45 perces kiváló előadás, amit Györfly tartott a világkongresszuson. A kongresszuson három személy kapott kitüntető diplomát, az egyik magyar honfitársunk volt. Kapott még egy 1000 USA-dolláros csekket is.

Györfly elhatározta, hogy nem hozza haza, hanem elkölti utazásra. Táviratilag még négy hét rendkívüli szabadságot kért főnökétől, Nónay professzortól, aki természetesen engedélyezte. Györfly bejárta Amerikát és Európa számos olyan országát, amelyre reménye sem volt, hogy valaha is látni fogja.

Személyéről beszélve még sok mindent meg lehetne említeni. Emeljünk ki, azonban csak egyet. Negyvenöt éves numizmatikai munkájával elérte, hogy övé a legnagyobb szemészzel foglalkozó éremgyűjtemény. A gyűjtemény az Orvostörténeti Múzeumba van. A centenáriumi kongresszus látogatói pedig a kongresszus helyszínén, a MTA-n láthatják.

Az 1956-os politikai események taglalása nem feladat. A szakmai munka folyt tovább, betegesek voltak, azokat gyógyítani kellett. A Szemészet 1957-ben is megjelent sok érdekes klinikai és kísérletes cikkel.

1958-ban közlésre került Vörösmarthy „A solaris coagulatio fizikai és élettani alapjairól” című cikke. Az alapot ehhez a később kiterjedt munkához Kettesy előző évben végzett műtete és biztatása adta. Kettesy közvetlenül napfényrel zárt el egy centrális retinaszakadást. Az egész módszer atyjának a svájci Meyer-Schwickerath professzort tartják. Ő ugyanis hatalmas technikai előnyre és berendezésekre tett szert, amivel a debreceni napfény és a meteorológiai tényezőktől való függés nem vehette fel a versenyt. Vörösmarthy közben elkészítette „solaris” kauter nevű műszerét, amely szintén használható volt bizonyos körülmények között.

Ezekre az évekre beért az az áldozatos munka is Debrecenben, amit Alberth Béla végzett a keratoplastica gyakorlatának a fellendítésért. Ebben az évben már nyolc terápiás célú, jó eredménnyel végződött keratoplasticáról számolt be.

Ekkorra már lassan csökkent az elzártság. Egyesek, leginkább ugyanazok, már időnként a nyugati országokban rendezett kongresszusokat, továbbképzéseket is látogathatták.

Az 1958-as Szemészetben nagy, 24 oldalas cikk jelent meg Nagy Ferenc (II. Szemklinika) tollából, amely a látóideg betegségeinek komoly, továbbképző jellegű összefoglalása.

Az 1959-es számban Imre György foglalta össze a nem túl gyakori Coats-betegségről és kezeléséről való tudnivalókat. A különféle ptosis-műtétekről is igen hasznos információkat nyertünk Turi Károlytól, illetve Vári Istvántól.

1959. március 25-én a szakszervezet Balassa termében megalakult az Ophthalmology-Otoneurologiai Munkaközösség a Pavlov Idegyógyász Szakcsoport keretében. Szemészeti részről Weinstein Pál került be a Munkaközösség vezetőinek a háromtagú csoportjába. A Munkaközösség kéthavonta tudományos ülést tervezett. Az első ülésen 1959. április 29-én Rememár László és Pásztor Emil „Az operált féloldali opticus arachnitisről” címmel három esetet mutattak be.

Barraquer 1958-ban közölte felfedezését az alfa-kimotripszinről. Radnót és Varga egy évvel később már 88 (közlés megjelenéséig 132) e szerrel operált eseteik jó eredményeiről számoltak be. Ez a módszer akkor valóban forradalmi változást jelentett az intracapsularis hályogműtét eseteiben. Megnyugtató volt a magyar szemészek gyors reagálása.

Fejlődött Magyarországon a kancsalság kezelése. A problémáról írt véleményeket olyan nevek fémjelzik, mint Sternberg Alice, Bohár Anna, Pajor Rezső, Molnár Kálmán.

A Szemészet c. folyóirat továbbra is szorgalmasan közölte a Társaság üléseinek jegyzőkönyveit és a megjelent új könyvek ismertetéseit.

A Szemész Szakcsoport 1960. évi közgyűlését október 6–8-án tartotta. Előtte, október 5-én az Ophthalmology-Otoneurologiai Munkaközösség tartott egész napos ülést.

1960. február 26-án viszont Vezetőségválasztó közgyűlést hívott össze a Szakcsoport. Az elnök Kukán Ferenc, az elnökhelyettesek Csapody István és Papolczy Ferenc, a főtitkár B. Csepi Katalin lett. A teljes vezetőség 50 főből állt.

A Szemészet megemlékezett Hirschler Ingáczról, a magyar egészségügy kiemelkedő alakjáról. A cikket Varga Lajos írta.

A I. páneurópai kongresszust 1960. április 18. és 22. között tartották Athénban. Beszámolót Weinstein Pál írt róla. A magyar Szemész Szakcsoportból a következők vettek részt: Boros, Lugossy, Pajor, Papolczy, Polányi, Radnót és Weinstein.

Az 1960-as nagygyűlés fő referátuma: Kahán Ágost: „A szem biokémiájának gyakorlati vonatkozásai.” Korreferátum: Lugossy Gyula: „A csarnokvíz és szerológiája.” A kongresszus nemzetközi jellegű volt, külföldi előadók is tartottak előadásokat. Csepi Katalin főtitkár beszámolója szerint az 1960-as nagygyűlésen 59 bejelentett előadás volt.

Működtek a vidéki szekciók is. Az észak-magyarországi szervezet 1956-ban, 1958-ban és 1959-ben tartott ülést, a ti-szántúli szervezet 1956-ban és 1957-ben. A dél-magyarországi szervezet körzeti orvosoknak továbbképzést és trachoma ankétot szervezett. A dél-dunántúli szervezet pedig Boros Béla vezetésével referáló délutánokat tartott.

Az 1960. október 6. és 8. között tartott nagygyűlés anyagában jelent meg az IOL először Magyarországon. Vanysek és munkatársai (Brünn) 13 ACL lencséről számoltak be, majd Galli (Szeged) következett 10 akrylát lencsével végzett állatkísérletével, Takáts István pedig ugyancsak hasonló állatkísérleteivel. Nem valószínű, hogy nagy lett volna a lelkesedés. A közhangulat jellemzésére az alábbiakban közöljük Papolczy Ferenc hozzászólásában elmondott véleményét: „Az intraocularis műanyag lencsék alkalmazásával itt-ott elért szép eredmények ellenére sem valószínű, hogy az aphakiás korrekciónak ez a módja véglegesnek lenne tekinthető.” Nem lett igaza. Elsőként Galli Lóránt 1962-ben kezdte el emberben alkalmazni a Dannheim-féle elülsőcsarnok-lencsét, később a hátsócsarnok-lencsét. 1962–1994-ig összesen 2183 lencsét ültetett be. Ha már az IOL-nél tartunk, meg kell az elsők között említenünk Vass Zoltán bajai főorvost. Fia tájékoztatása szerint Vass Zoltán 1970-től 1991-ig Dannheim-lencsét, 1991–2000 között pedig más típusú lencsét ültetett be.

Az 1960-as év legszomorúbb híre, hogy a Szakcsoport főtitkára, Csepi Katalin repülőgépjármű-szerencsétlenség áldozata lett.

1961–1965

Megjelent Weinstein Pál „A perimera glaucoma” c. könyve. Érdekes még ma is olvasgatni, mert felvet és választ ad olyan problémákra, amelyek már akkor is léteztek (pl. a perfusio jelentősége), tehát nem napjaink találmányai.

Kahán Ágost úgyszintén kivette részét a Szakcsoport tagjainak a továbbképzésében. A szemészet lapjain olvasható két-részes referátumának összesen 34 oldalas a szövege. Több száz fontos irodalmi adatot is mellékel.

1961-ben jelent meg Vári István és Betkó János „A magyar szemészet bibliográfiája (1945–1960)” c. könyve.

Ugyancsak 1961-ben adták kis Alberth Béla „Keratoplastik” c. könyvét német nyelven (Enke, Stuttgart, 1961). Ez a könyv a „Bücherei des Augenarztes” (A szemorvos könyvtára) c. sorozat 37. füzeté. Meg kell jegyeznünk, hogy a Büchereiiben eddig két kötet foglalkozik a keratoplasticával, és mindkettő szerzője magyar. Az első Imre József könyve volt 1942-ben.

A fúziós perimetria 1933 óta ismert. Kb. tíz éve megszerkesztették az elektromos rendszerűt is. Hazánkban 1956-ban kezdték el használni (Weinstein és Forgács) 1961-ben Brooser Gábor és Gál Zsuzsa saját tervezésű és készítésű periméterrel nyert tapasztalataikról számoltak a Szemészet hasábjain.

Megjelent a Csapody-féle látáspróbák 6. kiadása is, amit Nónay recenziója szerint már 70 éve használnak.

A Szemészet lapjain olvasható a keratoplastica története. Nem hosszú cikk, de fontos orvostörténeti adatokat tartalmaz. Megtudhatjuk, hogy a magyar szemészek ezen a területen időben viszonylag elől jártak. Úttörők voltak ifj. Imre József és Blaskovics László. Debrecenben a keratoplastica 1950-ben kezdődött, majd a klinika gyorsan transzplantációs központtá vált, az akkori anyagi nehézségek ellenére is.

1962-ben nagy veszteség érte a Szakcsoportot. Meghalt Scholtz Kornél. Grósz Emillel 1911-ben indították az „Orvosképzés” c. folyóiratot. Scholtz 1907-ben magántanár, 1911-ben pedig rendkívüli tanár lett. Szemészeti tankönyve 1911 óta több kiadást ért meg.

1961 végén, 1962 elején nagy keratoconjunctivitis-járvány volt Magyarországon a 8-as típusú adenovírus okozta fertőzések következtében.

A trachoma még mindig megtalálható volt Magyarországon, de a megbetegedettek száma lényegesen csökkent. Czukrasz Ida közölt adatokat Szolnok megyéből. A megye 25 községében 1940-ben 283 friss trachomás eset fordult elő. Nyolc év múlva, 1948-ban kb. ugyanezen a területen már csak 82. Ennek oka részben nyilván az 1951-től bevezetett rendszeres szűrővizsgálatok. 1956-ban pedig Eü. Min.-i rendelet született a kötelező trachomaszűrésről.

Lueses eredetű friss szembetegségek is előfordultak. Az I. sz. Szemklinikán 1956–61 között Varga Margit beszámolója szerint 150 szeropozitív esetet találtak. A szembetegség 54 százaléka (82 eset) összefüggésben volt a lueses fertőzöttséggel.

Az 1963. évi nagygyűlést október 10–12-én tartották. Kukán elnöki megnyitójában értékelte az elmúlt három év tudományos munkásságát is. Összesen 224 közlemény és 3 könyv jelent meg. A szerzők száma társszerzőkkel együtt 108 (a magyar szemészek akkor kb. negyede).

Az 1964-es év megint fontos jubileumi év a magyar szemészek számára. Györffy István Szemészetben megjelent cikkében szinte mindent megtudhatunk a százéves Szemészetéről, amely tehát 2004-ben 140 éves.

Száz évvel ezelőtt, tehát 1904-ben, a Szemészet külalakjában és szerkesztésében is jelentős változáson ment keresztül. Az addigi „quart” forma helyett „octáv” formában jelent meg, írta Györffy. Ez azt jelentette, hogy az egyes számok terjedelme ezáltal 5–6 ívnyire bővült, ezért külön füzetként adták ki.

Györfly cikkében felhívta a figyelmet arra is, hogy ettől kezdve a legértékesebb témákat nem a lap tudományos részének a hasábjain, hanem a tudományos ülések referátumai között találjuk. Ez rámutat arra is, hogy a tudományos vezető szerep a Szemészet lapjairól lassanként a Szemorvosi Szakcsoport hatáskörébe csúszott át. A cikk további fontos orvostörténeti adatokat közöl a szemklinikák, szemosztályok létrejöttéről.

Elhunyt kollégáink abban a két évben: Czukrász Ida (1906–1963) és Licskó Andor (1991–1964).

1965-ben alakult meg a MOTESZ. Feladatult kapta, hogy tömörítse egységbe az egyesületek munkáját a MTA keretén belül.

A Szemészetben megjelent Bíró Imre ünnepi előadásának a szövege „A magyar szemészet fejlődése az elmúlt 20 évben” (1945–1965) címmel. Az előadást a szerző az 1965. március 19-i ülésen tartotta. Az érdeklődők fontos adatokat találnak benne. Például azt, hogy a két klinika rendszerét 1946-ban állították vissza. Ez a lépés igen indokolt volt. A két klinika egyes osztályai kialakításának az időpontját is megtudhatják belőle az érdeklődők. Értesülünk az OTKI létrehozásáról is (1965). Egyébként Bíró Imre több kórházi osztályról írt, érdekes módon azonban általánosságokban, ritkán dátumokkal és nevekkkel. Megtudhatjuk viszont azt, hogy 1938-ban 1271 szemészeti ágy volt Magyarországon, 1965-ben pedig 1819.

A Szemorvostársaságnak 1938-ban 187 tagja volt, 1964-ben pedig 393. Igen fontos adat még, hogy 1938-ban 20 128 trachomás beteget tartottak nyilván hazánkban, 1964-ben pedig még mindig 4311-et.

Ebben az évben volt Horay Gusztáv 70, Palich Szántó Olga pedig 75 éves.

Megjelent ebben az évben egy cikk a Szemészetben az azóta is nagy jelentőségű oculopresszióról. Az első közlés erről a témáról valószínűleg 1963-ban, az innsbrucki szemésszakkongresszuson hangzott el.

Az 1966-os évben jelent meg az első közlemény a mészsérülés műtétes gyógyításáról, azaz a lamelláris (sofort) keratoplasticáról. Alberth és mtsai nyúl szemeken végzett műtétei szerint a módszer eredménnyel végezhetőnek bizonyult.

Folytatta diadalútját a retinaleválás-ellenes cerclage. Magyar szerzők (Galli, Kahán és Oláh, Nagy Ferenc és mtsai) különféle gyűrűző anyagokkal, de egyaránt jó eredményekről számoltak be.

Elkezdődtek Imre György és mtsai corneaereződésre vonatkozó vizsgálatai. Megjelent az első közlemény a cisztein klinikai alkalmazásáról. Érdekes cikket olvashatnak az érdeklődők az 1966-os Szemészet oldalain. Brand Imre többoldalas cikkének a címe: „A szemészet a filatélia tükrében.”

1966. szeptember 19-től 24-ig tartott a Szovjet Össz-szövetségi Szemorvostársaság ülése Volgográdban. A kongresszus résztvevőinek a száma mintegy 1600 volt. A szemorvosok kétharmada nő. A magyar Szemésszakkcsoport delegációja is hivatalos volt a kongresszusra. A küldöttség tagjai a következők voltak: Lakatos István, Pajor Rezső, Takáts István, Turi Károly, Weinstein Pál. A fő téma a glaucoma volt. A kezeléssel a moszkvai és az odesszai iskolák között heves viták alakultak ki. A moszkvai iskola szélsőségei például azt kívánták, hogy minden 40 éven felüli egyén használjon időnként Pilocarpint. De Pavlov Kaukázusban lévő glaucoma-szanatóriumában a lokális kezelés mellett intenzív gimnasztikával is kezelték a glaucomás betegeket. A magyarok közül Pajor és Weinstein tartottak előadást.

A Magyar Szemorvostársaság 1966. október 28-án vezetőségválasztó közgyűlést tartott. Az elnök Nónay Tibor, a főtitkár Gáll János lett.

1966. április 15-én meghalt Pelláthy Béla (1894–1966). A Szemészetben Kettesy írt róla érdemeit méltató oldalt.

Az 1967-es évben ismét többet tudunk meg a szem különféle szöveteinek ultrastruktúrájáról, polarizációs optikai vizsgálatairól (Radnót–Lovas, Fehér–Valu).

Új fogalomként megjelent a hyalokeratopathia, kísérletes vizsgálata, szövettana, gyógyítási lehetőségei (Zajác, Süveges). Weinstein Pál pedig igen olvasható cikket írt „Látás és festőművészet” címmel.

A Szemészet erre az időre meglehetősen elmaradt már a tudományos ülések jegyzőkönyveinek ismertetésével. 1967-ben még az 1965-ös jegyzőkönyveket olvashattuk.

Nem volt Szakcsoportunk tagja, mégis meg kell említenünk, hogy 1967. szeptember 7-én elhunyt Rudolf Thiel, a Frankfurt am Main-i egyetem nyugalmazott professzora, aki hosszú ideig volt a Klinische Monatsbl. f. Augehk. főszerkesztője és rendszeresen megjelentetett cikkeket magyar szerzőktől. Az általa szerkesztett szemészeti atlasz is generációk tanítómestere volt. A Thiel professzorról szóló megemlékezést Radnót Magda írta a Szemészetben.

A Magyar Szemorvostársaság szekcióülése 1967. május 18. és 20. között volt Pécsen. Elhangzott 54 előadás, és „A retinopathia diabetica korai tünettana és terapiája” címmel kerekasztal-megbeszélést is rendeztek Barta Imre, Bikich György, Brosser Gábor, Gáll János, Grósz István, Kaháné László Ilona, Nónay Tibor és Varga Ferenc részvételével. Az elhangzottakat a vitavezető Weinstein Pál foglalta össze.

Az ebben az évben elhangzott előadások rövid szövege, továbbá az 1967-es ülésjegyzőkönyvek már megtalálhatók az az évi számokban. Emellett az elmaradtak pótlása tovább folyt (1966-os ülésjegyzőkönyvek).

A blepharospasmus kezeléséről (gyógyítása még ma sem lehetséges) Erős és Grósz számoltak be. Botulintoxinos kezelés még nem volt, így ún. depot akinéziát alkalmaztak. Kétszázalékos norcaint, később sylocaint adtak eleinte mindennap a szemhéjakba (Atkinson-féle beszúrás), majd 2–3 hetenként, végül 6 hetenként, ill. 3 hónaponként.

Kettesy Aladár 1968. október 10-én töltötte be a 75., Kukán Ferenc pedig október 6-án a 70. évét.

Nagy veszteség érte a magyar orvostudományt, hogy 73 éves korában elhunyt Horay Gusztáv (1895–1968). 1945 után ő volt a Szemész Szakcsoport első elnöke és a Szemészet főszerkesztője. A róla szóló megemlékezést Grósz István írta a Szemészetben.

Jelentős közleményként és tényként említem, hogy Sármány Judit „Halothan-narkózis a szemészetben” c. munkájában 2032 esetről számolt be. Ez volt az első ilyen jellegű közlés hazánkban. A klinikai alkalmazás első közlése 1956-ban történt.

A Magyar Szemorvostársaság 1969. május 30-án és 31-én a DOTE Szemklinikáján Blaskovics László születésének 100. évfordulója alkalmával tudományos ülést tartott 152 résztvevővel. Blaskovics Lászlóról mint operatőrrel, orvosról, intézetvezetőről, emberről számos megemlékezés és méltatás hangzott el. Ezek után még 34 tudományos előadást hallgattak meg a résztvevők.

Hatvani István 1969-ben kezdte el a citológia alkalmazását a tumordiagnosztikában. A Szemészet szerkesztősége ez irányú tevékenységét jutalmazással ismerte el.

A következő, 1970-es év szintén megemlékezéssel kezdődött, Radnót Magda tollából. Ifj. Imre József szakterületeket felölelő óriási munkát végzett, és élt mindössze 61 évet.

A Szemészet 3. számában megjelent cikkeket (17) Nónay professzor 70. születésnapjára ajánlották tanítványai, a II. Szemklynika orvosai.

Az 1970-es Szemészet utolsó számában ülésjegyzőkönyvek, hozzászólások jegyzőkönyvei találhatóak, sajnos annak megjelölése nélkül, hogy mikoriak. Mindenesetre látható belőle, hogy a Társaság tudományos ülése nemzetközi volt. Jugoszláv, román és szovjet kollégák előadásai is elhangzottak.

Az év nagy vesztesége, hogy 78 éves korában elhunyt Csapody István (1892–1970).

Az évtized befejezéséül néhány jellemző adat. 1969 óta a Társaság 15 tudományos ülést rendezett. Az utolsó nagygyűlés 1970. október 8–9-én volt Budapesten. Kahán és Lugossy tartották a referátumokat. Összesen 46 tudományos előadás hangzott el, ebből hat külföldiektől.

1971–1975

A műlencse-beültetéssel kapcsolatos történelmi adatok azért kerülnek 1971-ben előtérbe, mert Galli és Bozsó írtak egy cikket a cryoextractióról és annak értékéről. Galli az elsők között volt, aki a témával (IOL) foglalkozott, állatkísérleteket folytatott és annak eredményeit 1962-ben közölte. Majd később emberen végzett műlencse-beültetésről is írt (1969). Ismeretes hogy Ridly annak idején (1951) hátsócsarnok-lencse beültetését ajánlotta, de műtéteinek sok komplikációja volt. Így áttértek az elülsőcsarnok-lencsékre. Magyarországon is a Dannheim-Lieb-Du-Pont-Guerry-féle lencsét használták. Az ez évi irodalmat áttekintve az elülsőcsarnok-lencsét vagy a Fedorov-féle iris-clip lencsét ültették be természetesen cryoextractio után.

Az első Magyarországon emberen felhasznált keratoprothesisről ebben az évben, 1971-ben jelent meg Alberth közleménye. Györfly ugyan már 1951-ben közölt cikket az acryl corneatranszplantatúmról, ennek emberi felhasználásáról azonban nincsenek adataim.

1971. május 28–29-én a Társaság tudományos ülést rendezett Szombathelyen. Két szekcióban 60 előadás hangzott el. Ezzel kapcsolatban a Szemészet hasábjain először szerepelt az a szó, hogy „vándorgyűlés”. 1971-ben megjelent Alberth Béla „Die chirurgische Behandlung der Ätzerletzungen des Auges” c. könyve (Enke, Stuttgart).

Radnót Magda 1971-ben volt 60 éves. Addig 246, nagyrészt külföldön publikált közleménye és 6 könyve jelent meg.

Az év szomorú eseményei: Elhalálozott Kenessey Aladár 100 éves, Kukán Ferenc 73 éves, Papolczy Ferenc 70 éves és Szántó Olga 81 éves korában.

Az 1971. év vége, az 1972. év eleje már az Európai Szemorvostársaság Budapesten rendezendő IV. kongresszusa jegyében folyt.

Az utolsó vezetőségválasztás 1969-ben volt, akkor az elnök Kettesy Aladár, a főtitkár pedig Imre György lett. A következő vezetőségválasztó Taggyűlés 1972. február 25-én volt. A Társaság elnöke Radnót Magda, a főtitkár Medgyaszai Attila lett, a vezetőség pedig 50 tagú. A MSZT vagyona akkor 39 736,60 Ft volt. A taglétszám 1969-től 322-ről 356-ra növekedett. A Társaságnak azonban nem volt minden szemész a tagja. A szakorvosok és szakorvosjelöltek száma akkor kb. 480 volt Magyarországon. Kevés pénzzel rendelkezett a Társaság, mert a pénz tagdíjából és az OFOTÉRT Vállalat pártoló tagsági díjából eredt csak. Mégis vállalta a Társaság a Szemészet különszámának a kiadását 1500 példányban, hogy az Európai Szemorvostársaság Budapesten rendezendő kongresszusán megjelenők 1–1 példányt megkaphassanak.

Az Európai Szemorvostársaság IV. kongresszusa 1972. április 17–21-ig tartott Budapesten. Helyszín a MEMOSZ-székház. A kongresszus elnöke Radnót Magda, a főtitkár Németh Béla. Fő téma: funkcionális vizsgálómódszerek a szemészetben. A felkért referensek száma 23 volt.

A MEMOSZ-székházban csatlakozó ülések és szimpóziumok is voltak a következő témákban: ultrastruktúra, ergophthalmologia, trachoma, vakságügy, könnyszervek. A műanyagok beültetésével foglalkozó társaság ülését a II. sz. Szemklynikán tartották. A szem és védőszerveinek daganatairól tartott ülés helye a Semmelweis terem volt.

Ez volt az első alkalom, hogy az Európa-kongresszust szocialista országban rendezték. A nagyszabású kiállításon több mint 50 cég vett részt. A kongresszusra kiadtak két bélyeget első napos bélyegzővel. Az egyikken Gullstrand, Filatov és Gonin, a másikon ifj. Imre József, Grósz Emil és Blaskovics László képe volt látható. A bélyegeket a kongresszus minden aktív résztvevője megkapta.

Mrs. Ebba Thott (ifj. Imre József volt felesége) Imre-díjat alapított, amelyet első ízben a kongresszus alkalmával adtak ki. Jobbágyi Péter, az I. Szemklinikai fiatal oktatója kapta „A szemnyomás vizsgálata hiperbarikus kamrában” c. előadásáért. Társ szerzői Heszberger István és Faludi Árpád voltak.

Radnót már az 1960-as években azon fáradozott, hogy egy új, korszerű szemklinikát építsenek. A kormány egy idő után úgy döntött, hogy ehhez az anyagi fedezetet biztosítja. Az építkezés a kijelölt Tömő utcai telken 1968 januárjában kezdődött, és 1971-ben elkészült a klinika. Radnót az Európa Kongresszus alkalmával meghívott vendégeknek be is mutatta. A kongresszus megrendezéséért, és nyilván egyéb érdemei miatt is, Radnót Magdát pedig az a megtiszteltetés érte, hogy az Európai Szemorvostársaság elnökévé választották.

1972. június 2-án ismét közgyűlést tartott a Társaság. A Szemészetet a Társaság hivatalos lapjává nyilvánították, és elhatározták, hogy a mindenkor szerkesztőbizottság az intézetvezető professzorokból és a főtítkárból tevődik össze. A Szemészetnek anyagi segítséget ígért az Országos Szemészeti Intézet, amelynek vezetője Radnót Magda.

Elhatározták ezen az ülésen azt is, hogy a vidéki szemorvosok érdekében az elkövetkezendőkben a pénteki tudományos üléseket előbbre hozzák (16 óra). Az Országos Szemészeti Intézet által alapított Schulek Vilmos-émlékermet első alkalommal adták ki, Kettesy Aladár kapta.

Az 1973-as év legjelentősebb jubileuma Hirschler Ignác nevéhez fűződik. A magyar orvoslás ezen igen jelentős személyisége 150 éve született. Nekünk szemészeknek különösen fontos az a tevékenysége, hogy 1864-ben ő alapította meg a Szemészetet. Méltó nevéhez az az érem, amelyet emlékére alapítottak. Mivel ennek költségeit a Szemésztársaság nem tudta fedezni, az Országos Intézet vállalta a szükséges anyagi eszközök biztosítását.

1973-ban a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa törvényerejű rendelete az Orvostovábbképző Intézetet egyetemi rangú intézménnyé tette. Kétkarúvá vált azzal, hogy létrehozták az OTKI Egészségügyi Főiskolai Karát. Az OTKI egyébként 1956 óta működött a Szabolcs utcai Állami Kórház területén. 1961-ben pedig az egészségügyi miniszter elrendelte 21 tanszék felállítását és állami feladatként jelölte meg a rendszeres orvostovábbképzést.

1973-ban január 26-án tartottak vezetőségi ülést. Téma volt az az évi Sopronban rendezendő kongresszus. Igen nagy mennyiségű előadást jelentettek be. A 96 bejelentésből csak kb. 36 előadás megtartására volt lehetőség. Ezért azoknak, akik nem voltak tagjai a Társaságnak, nem fogadták el az előadását, hanem belépési nyilatkozatot kaptak. A kongresszusi részvétel egyébként nem volt tagsághoz kötve. Klinikánként csak 3–4 előadást fogadtak el. Minden előadó csak egy előadással szerepelhetett, még társszerzőként is. Ebben az évben 496 tagja volt a Társaságnak. Külföldiek felvétele csak kimagasló szakmai teljesítmény mellett volt lehetséges. Az év kiemelkedő eseménye, hogy Alberth Béla mindaddig még egyedüli magyarként Graefe-díjat kapott a Német Szemorvostársaságtól. Ebben az évben lett Kettesy Aladár 80 éves. A Szemészet oldalain ismerkedtünk az iris fluorescein angiographiás vizsgálatával. Ez a módszer először 1968-ban kapott nyilvánosságot Jensen és Lundback tollából. Az első magyar cikket Kovács Bálint és Takáts István jelentette meg.

A FLAG-ról 1964-ben közöltek cikket először (Maumenee), Járfás Katalin pedig 1968-ban, Salacz György 1970-ben. Büszkén állapíthatjuk meg, hogy az új dolgok figyelése, elsajátítása és alkalmazása viszonylag gyorsan következett be hazánkban.

Az év szomorú hírei: elhalálozott Aszalós Imre, Korecz Károly és Brandt Imre.

Az 1974-es Szemészet bevezetője Radnót szerkesztőségi cikke a cataractaműtétről. Már említettük, hogy Barraquer 1958-ban (Brüsszelben) bejelentette a zonulolysist. Az I. sz. Klinikán akkor rögtön állatkísérletekben kezdték tanulmányozni. Krwawicz cryoextractiója is gyorsan elterjedt.

A Kasner által bevezetett új műtéti eljárás, a vitrectomia hazánkban is gyorsan alkalmazásra került. Alberth 1974-ben számolt be a Szemészetben a pars plana vitrectomia első eseteiről.

És 1974-ben megjelentek a hírek a phacoemulsificációról (Kelman). Ma már tudjuk, hogy David Paton az Invest. Ophthalm. szerkesztőségi cikkében rossz jónak bizonyult: „A módszer jövője bizonytalan.” „Sok a technikai és anyagi akadály” – írta. Az I. Szemklinikáról ennek ellenére Varga Margit már 1974-ben (március 28–29.) a londoni Charing Cross Hospitalban részt vett egy „Phaco cours”-on. És nemsokára műszert szerezve elkezdtek a módszert alkalmazni. A FLAG is egyre fontosabb szerepet kapott a diagnosztikus módszerek között. A daganatok hazai diagnosztikája terén a pécsi Szemklinikai komoly szakembereket nevelt (Kovács Bálint).

A Szemészet oldalain egyre több, jól használható könyvreferátum jelenik ekkor meg.

Az év kitüntetése a Radnót Magda által kapott Chibret-aranyérem, amelyet a szem vírusos betegségeinek kutatásaiban elért eredményeivel érdemelt ki. A Hirschler-émlékermet 1974-ben Bíró Imre kapta.

Halálhírek: elhunyt Eröss Sándor.

1975-ben a Szemészet 112. számával köszöntötték Radnót Magdát tanítványai és munkatársai. Ez az év egyetemi tanári kinevezésének 25. évfordulója. A megemlékezést Németh Béla írta. Radnót élete folyamán 280 közleményt, 9 könyvet, 4 könyvrészletet írt. Több mint 15 nemzeti és nemzetközi társaság tagja, 8 külföldi és 2 hazai folyóirat szerkesztőbizottsági tagja volt. Számos magyar és külföldi kitüntetés tulajdonosa. A Szemészetben tiszteletére írt cikkek száma 21, ebből hat cikk szerzője külföldi, nemzetközileg jól ismert szakember.

1975-ben a Társaság vándorgyűlése Miskolcon volt (április 11–12.). Két nap alatt 3 szekcióban több mint 70 előadás hangzott el.

Szegeden a gyermekszakrendelést 1964-ben kezdték. Dóczy és mtsai 10 éves anyag értékelésével számoltak be fontos munkájukról.

1975. december 19-én vezetőségválasztó közgyűlés volt. A vezetőség 46 fő, elnök: Radnót Magda, főtítkár: Follmann Piroska.

A vezetőség 8 örökös tiszteletbeli tagját is megválasztották: Benderitter, Bíró, Boros, Györffy, Kettesy, Miklós Andor, Nagy Ferenc, Nónay.

1976–1980

Az 1977. február 25-én tartott közgyűlésen Follmann Piroska főtítkár beszámolt az 1976. évi munkáról. Összesen 9 tudományos ülés volt, 24 előadás hangzott el, köztük 4 külföldi előadótól. Fontos szempontként jelölték meg a fiatalok részvételét. A hónap végi tudományos üléseken 100–150 fős volt a látogatottság. A Szemészetben 1976-ban megjelent közlemények közül a legjobbnak ítél díjat és oklevelet Kovács Bálint vette át „A metasztatikus chorioidea-daganatok fluorescein angiographiás vizsgálata” c. cikkéért.

Az 1976. évi nagygyűlés Szegeden volt, kísérőkkel együtt 109 (?) résztvevővel. A bevétel 112 984 Ft volt, a kiadás 59 000 Ft. A különbözet 25 százaléka a MOTESZ-nek lett átutalva. A Társaság vagyona ekkor 120 423 Ft.

Az 1977-es Szemészet számaiban még mindig téma volt a hályogseb-biztosítás, a varróanyagok érdemleges megjelölése nélkül. Az ablatio-ellenes műtétként pedig gyakran scleraresectiót és a diathermiát végeztek. A kortikoszteroidok mellett megjelentek egyéb immunszuppresszív szerek.

Említést érdemel Pintér és mtsai cikke, akik 5 év alatt 342 csecsemőt szondáztak. Az eredménytelenül szondáztak (2,9 százalék) esetében az orr felőli megnyitás volt eredményes. Megjelent Galli és Zólyomi első cikke a Binkhorst-féle iris-clip lencséről.

Az 1972-ben alapított Schulek-díjat 1977-ben Radnót Magda kapta meg.

1978-ban (március 10–11.) a Társaság nagygyűlését Budapesten tartották. Helyszín a Semmelweis terem. A programban szereplő előadásokon kívül még kb. ugyanannyi bejelentés történt, amelyekre nem jutott idő a kétnapos kongresszus alatt. A fő témaként a látóideg különböző eredetű károsodásai szerepeltek. Referátumot tartott Follmann, Turi, Remenár és Szobor Albert (neurológus). A látóideg daganatairól beszélt Remenár László. Ő akkor már 25 éves tapasztalattal a háta mögött a téma igazi szakértője és az elváltozások kiváló operátora volt, aki nagyszerű tanítványokat is nevelt.

A szabad előadások közül ki kell emelnem Alberth professzorét, aki a pars plana vitrectomia műszereiről, indikációs területeiről beszélt és ismertette saját első eseteit.

Havonta tudományos ülések voltak, a nyári hónapok kivételével. A résztvevők száma 120–180 között változott. A 25 tudományos rendezvényen 85 előadás hangzott el. Az előadók negyede fiatal szemész volt.

A Hirschler-emlékérmet Boros Béla kapta ebben az évben. Dr. Papolczy Ferenc emlékére pályadíjat hirdettek meg (10 000 Ft). Minden 45 év alatti szemész pályázhatta szemészeti vagy szemészeti-onkológiai témakörben.

A Magyar Szemorvostársaságot is érintette az Európai Glaucoma Társaság 1978-as megalakulása.

A Szemészetben három év alatt 144 közlemény jelent meg, ebből 20 alap kutatás. Összesen 67 oldalnyi ülésjegyzőkönyvet közöltek ebben az időben.

Vezetőségválasztó közgyűlést 1978. december 17-én tartott a Társaság. Az utolsó választások (1975. december) óta 114 új taggal gyarapodott a létszám.

Az ülésekre meghívót 570 szakorvos kapott rendszeresen. A MOTESZ 1976-os döntése értelmében 3 év helyett 4 évre választható a vezetőség.

Az új vezetőség a következő személyekkel töltötte be a funkciókat: elnök: Radnót Magda, főtítkár: Follmann Piroska, titkár: Salacz György, pénztáros: Mucsi Gabriella, jegyző: Gábrriel István. A Szemészet főszerkesztője: Radnót Magda, felelős szerkesztő: Remenár László. Remenár László felelős szerkesztőként 1952-től 1965-ig, majd 1965–1972 között dolgozott. 1972-től főszerkesztő volt, és most ismét felelős szerkesztővé választották Radnót főszerkesztősége mellett.

Kolozsvári Lajos a debreceni Szemklinikáról 1979-ben jelentkezett először ultrahangos diagnosztikus vizsgálataival. A témában rövidesen ismert szakemberré vált.

Az 1978-as év sajnálatos halálesetei: Altorjai Aladár, Bartha Elemér, Darabos György. Megemlíteném még, hogy ebben az évben hunyt el a világ szemészei által olyan jól ismert Sir Stewart Duke-Elder.

Az 1979-es évben a Társaság nagygyűlését Budapesten rendezték. Fő téma: A gyermekkor szemészeti problémái. Egy referátum és 51 előadás hangzott el, 4 külföldi vendégelőadó szerepelt. A kongresszuson 193-an vettek részt.

Dózsa és Varga beszámoltak arról a Szemészet lapján, hogy a phacoemulsificatiót 1977 óta végzik az I. sz. Szemklinikán. Azóta 54 esetben alkalmazták. Meglehetősen sok szövődményről számoltak be, ennek ellenére bizonyos esetekben ajánlották.

Weinstein Pál (1906–1979) elhalálozott; 210 közlemény és 3 könyv szerzője volt.

1980. február 29-én a Társaság meghívására H. G. Giessmann (Magdeburg) tartott előadást a mikrosebészeti problémákról.

1980-ban jelentkezett Hatvani István munkatársaival először a retrolentalis fibroplasia D-penicillaminos kezelésével. Az idők folyamán a téma kiváló szakértője lett. A koraszülöttek szemészeti ellátásának, ellenőrzésének, konzervatív és műtéti kezelésének alapvető elveit fektette le.

Az 1980-as évről a közgyűlésen főtktári beszámolót hallottunk. Taglétszám 670, új tagok száma 39. Összesen 7 tudományos ülésen 11 előadás hangzott el. A jegyzőkönyvek folyamatosan megjelentek a Szemészetben. A továbbképző jellegű előadások szövegei pedig az Országos Szemészeti Intézet kiadványaiban láttak napvilágot.

A Társaság a MOTESZ felé azt javasolta, hogy a fő tisztségviselők csak két időszakra (kétszer 4 év) legyenek megválaszthatók. A Társaság vagyona 212 206 Ft volt a következő év elején.

Elhalálozott kollégáink: Czermák Lajos, Miklós Andor, Vén Rezső.

1981–1985

Az 1981-es év a Magyar Szemorvostársaság számára januárban szűkebb vezetőségi üléssel kezdődött. Follmann ismertette a MOTESZ előző év decemberi leiratát, amely szerint az orvosi folyóiratok deficitesek. Remenár úgy véli, a terjedelem tovább nem csökkenthető. Radnót véleménye az, hogy a Társaságnak fizetett hirdetéseket kellene szerezni. Remenár javaslata pedig az volt, hogy a Társaság tagjai mondjanak le a szerzői tiszteletdíjakról. A javaslatokat a jelenlévők elfogadták, és azóta is ez a rendszer van érvényben.

Hasznos tanácsokat ad Vörösmarthy Szemészetben megjelent cikke a mikrosebészeti optikai segédeszközökről. Elérkezett a mikrosebészet korszaka, mindenkinek meg kellett barátkozni vele, és megfelelő eszközöket vásárolni.

Follmann pedig beszámolt az utóbbi években oly nagy érdeklődést kiváltó béta-receptor-bénítók közül a Timolollal szerzett tapasztalatairól. A pécsi egyetem Szemklinikáján a hatást kísérletes körülmények között is vizsgálták (Józsa és Takáts).

Nagy Zoltán (DOTE, Szemkliniká) először írt a Szemészetben a myopia sebészi gyógykezeléséről, és a hazánkban általa meghonosított, a myopia progresszióját csökkentő sclera-megtámasztás műtétjéről.

A szemészeti közvéleményt leginkább az a terv foglalkoztatta, amely a II. Szemkliniká megszüntetését szorgalmazta. Imre Görgy és Molnár Kálmán a Társaság segítségét is kérték annak érdekében, hogy ez a terv ne valósuljon meg.

1981. október 30-án ismét vezetőségválasztó ülés következett a Társaság életében. A 466 fős tagságból 165-en vettek részt az ülésen. A szünet utáni folytatás biztosíthatta csak az érvényességet. A jelölőbizottság elnöke Pajor Rezső volt. A választás eredménye a következő: elnök Kahán Ágost, főtktár Áhi Olga, pénztáros Mucsi Gabriella.

1981-ben a Szemészetben köszöntötték az ekkor 70 éves Radnót Magdát, aki az előző évben az Európai Szemésztársaság aranyérmét kapta.

Elhunyt kollégáink: Dr. Csapody Istvánné Dr. Mócsy Márta, Dr. Danielis Ernő.

1982-re a komputeres tomográfia már hasznos segédeszköz a szemészek számára is. Szigeti és munkatársai hívják fel erre a tényre a szemészek figyelmét „A komputeres tomográfia jelentősége a szemészeti diagnosztikában” c. cikkükben.

Fontos adat Bendenritter Ferenc tollából, hogy 1982-re tulajdonképpen már felszámoltnak tekinthető a trachoma Magyarországon. Az év közepén még nyilvántartottak 790 régi beteget, de kezelésre már csak 55 szorult. Érdekes elméletet és vizsgálatokat közölt Pintér László a „Tartós applanatio hatása a corneára” c. cikkében. A téma iránt érdeklődőknek ajánlható tanulmányozása.

Ebben az évben jelent meg először a később könnyvizsgálatok szakértőjeként szereplő Berta András cikke a könny-fehérjékről. A Szemészet 1983. évi 120. száma tulajdonképpen a debreceni Szemklinikán dolgozó orvosok munkájának a felvonultatása. E munkákkal készültek tanítómesterünk, Kettesy Aladár 90. születésnapjának megünneplésére (1983. október 10.). A halál azonban közbeszólt. Kettesy professzor 1983. január 30-án este csendesen elhunyt. A számban a közvetlen tanítványokon kívül más kiváló szemészek cikkei is megtalálhatók.

1983. április 29-én kerekasztal-konferenciát rendeztek. A téma a diabéteses retinopathia lézerkezelése volt. Brooser professzor megnyitójában hangsúlyozta, hogy igen aktuális a lehetőségek minél szélesebb körben való megismertetése.

Az 1983. május 27-én megtartott ülésen a Társaság elnöke, Kahán professzor tiszteletbeli tagságról szóló oklevelet nyújtott át Alpár Jánosnak, aki előadásában az intraocularis lencsét hasonlította össze.

A Papolczy-pályázat fiatal nyertesei 1983-ban Karlovánszky Judit, Prajda Noémi, Bajka Ágnes és Kolozsvári Lajos voltak.

A 35 éven aluliak számára hirdett november 7-i pályázat nyertesei pedig Kerek Andrea, Nagy Zsuzsanna és Hegedűs Júlia, továbbá Milibák Tibor és Mester Erzsébet lettek.

Születésnap jubileum: Boros Béla 80 éves 1983-ban.

Elhalálozott szemész kollégák: Kettesy Aladár, Sebestyén János (Pécs), Szabó György (Makó).

1984. június 8-án ünnepi tudományos ülést rendeztek ifj. Imre József születésének 100. évfordulója alkalmával.

Az ülést Schultheisz Emil egészségügyi miniszter nyitotta meg. Imre Józsefről megemlékeztek, vagy munkájukkal tisztelegtek emléke előtt: Nónay Tibor, Bíró Imre, Györffy István, Németh Béla és Kelemen Vera, Imre György, Molnár Kálmán, Bohár Anna és Farkas Ágnes, Bertényi Anna és Fodor Magda, Salacz György.

A második Chibret International Award 1984-es pályázatának egyik győztese a pécsi Szemkliniká adjunktusa, Kovács Bálint, aki a diplomát 1984. december 6-án Zürichben vette át. A Papolczy-pályázat nyertesei: Bölcs Sándor, Bodnár Mária és mtsai, Berta András, Uhrin Mária. „Lacrima Award” díjat 1984-ben a texasi Lubbockban Berta András és Tapasztó István kaptak.

1984-es vezetőségválasztó közgyűlés határozata értelmében a Társaság új elnöke Alberth Béla lett. Főtitkár Salacz György, titkár Deák György, pénztáros Bögi Júlia, jegyző Kerek Andrea. Az előző örökös tiszteletbeli tagok mellé még Orosz Sándort és Radnót Magdát választották meg.

1985-ben két intézetvezető professzor töltötte be a 60. évet, Alberth Béla és Takáts István. Mindkettőnek barátai, tanítványai egy-egy Szemészeti számot ajánlottak.

Az Alberth professzornak ajánlott számot Remenár László kérésére Zajác Magdolna szerkesztette. A tanítványok cikkein kívül a barát H. Neubauer német nyelvű cikke is megjelent a számban. A Takáts professzornak ajánlott számban többek között megtalálható Kuhn Ferenc cikke: „Kétkezes műtét a Klöti-féle Standard Vitreous Stripperrel.” Későbbi választott szakterületén ez a szerző első jelentkezése. A pécsi Szemklinikán egyébként 1981-ben kezdték el a pars plana vitrectomiát végezni.

Felhívnam még a figyelmet Pintér László cikkére: „100 éves az applanációs tonométer.” „A legjobb tonométer birtokában sem szabad elfelejteni, hogy nem az emelkedett szemnyomás, hanem a glaucoma és a glaucomában szenvedő ember kezelendő” – ezt írja összefoglalásában Pintér László, kifejezve a ma is érvényes álláspontot a glaucomával kapcsolatban.

Ebben az évben ismét nőtt a külföldi kongresszusokon való részvétel lehetősége. A Grazban megrendezett osztrák kongresszuson a Társaság tagjai már két előadással és poszterrel képviselték magukat. A magyar résztvevők száma 10 volt.

Az 1985-ben kiírt pályázatok győztesei a következők voltak:

- November 7. pályázat: Berta András, Németh János és Facska Andrea, Vincze Péter, Aczél Klára és Végh Mihály.
- Papolczy-díj: Jobbágyi Péter és mtsai, Pokorny Éva és Gáti Éva.

Az év szomorú híre: elhunyt Grósz István (1909–1985) 76 éves korában.

Nónay Tibor (1899–1985) egyetemi tanár, a II. Szemklynika volt igazgatója 1985. szeptember 19-én hunyt el.

1986–1990

Az 1986-os év a Magyar Szemorvostársaság számára közgyűléssel kezdődött (január 31.). Sajnos ebben az időben a jegyzőkönyvek igen hiányosak és szűkszavúak voltak, ezért a történekről csak nagyjából tájékoztattak. Ezen a közgyűlésen főként a Társaság anyagi gondjairól és a lehetséges megoldásokról beszéltek. Egyhangúan elutasították a MOTESZ-nek azt a kívánságát, hogy fegyelmi bizottságot hozzanak létre.

A Magyar Szemorvostársaság 1985-ben emlékérmeket alapított, mellyel a Társaság elnöksége a szemészet terén végzett kiváló érdemeket kívánta megjutalmazni. Az érem elnevezése: Imre–Blaskovics-emlékérem. Készítője Váró Márton, Debrecen, Művészttelep. Az első ízben 1986-ban kiadott érmeeket Remenár László, az Országos Idegsebészeti Intézet főorvosa, a Szemészet főszerkesztője és H. Neubauer kölni ny. szemészprofesszor kapták.

A Szemészet 1986-os számaiban több orvostörténeti tárgyú cikk jelent meg. Tanulmányozásuk az érdeklődőknek ajánlható. Különösen tartalmaz Bíró Imre összefoglalása: „Jubileumok az újkori magyar szemészet történetében.”

A Szemészetben Györffy István felhívást tett közzé. Tervbe vette a „Magyar Szemészek életrajzi lexikonjának” összeállítását. Ehhez kért meghatározott adatokat a Magyar Szemorvostársaság tagjaitól. Az adattár különben a következő évben, 1987-ben megjelent.

1987-ben három jelentős magyar szemész születésnapjához gratulálhattunk. Imre György egyetemi tanár 60 éves lett. Ugyancsak 60 éves lett Brooser Gábor, akinek születésnapja és tízéves igazgatói működése alkalmából az OTE Továbbképző Tanácsa és Szemklynikája tudományos ülést rendezett 1987. április 29-én. A születésnap és jubileum egybeesett a szemosztály 110 éves fennállásának évfordulójával is.

1987-ben lett 70 éves az Imre–Blaskovics-érem elnyerésével kapcsolatban már említett Remenár László, aki ekkor már 34 éve szerkesztette a Szemészetet.

Follmann Piroska mint az Európai Szemorvostársaság Tanácsának tagja felhívást tett közzé a Szemészetben. Az 1988-ban Lisszabonban megrendezésre kerülő VIII. Európai Szemorvos-kongresszusra anyagi támogatásra lehetett pályázni. Szakorvosok jelentkezhetek, akik 1953. január 1-je után születtek. A kongresszus tervezett fő témája az uveitis volt.

Ugyancsak Follmann számolt be a Rómában megtartott XXV. Nemzetközi Szemészkongresszus (1986) eseményeiről. Majd Futó Gábor és Soproni Anna ismertetése következett az 1986. október 20–24-én Moszkvában, a Helmholtz intézetben megtartott szemészeti traumatológiai szimpóziumról.

A Szemészetben megjelent cikkekből látható, hogy immunológiai kórképekben a szegedi Szemklynikán a Hammer Helga vezette csoport magas szintű vizsgálatokat folytatott már évek óta. Facskó és munkatársai pedig lencsevizsgálatokat végeztek, főleg a cataracta keletkezése szempontjából.

Az I. sz. Szemklynikán folytatták a már Radnót igazgatósága alatt megkezdett elektronmikroszkópiás vizsgálatokat. A hagyomány Varga Margit intézetvezetősége alatt is folytatódott, sőt a kapcsolatok terjedését eredményezte. Például az Állatorvos Anatómusok Európai Szövetségének 1986-ban Budapesten megrendezett konferenciáján közös munkát mutattak be a madárembriók retinájának ultrastruktúrájáról.

A Szemészet első számában megjelent Vörösmarty „Viszkosebészet” c. cikke, amely jól összefoglalja a viszkoelasztikus anyagok történetét, felhasználhatóságát. A szegedi Szemklynikáról pedig több közlemény jelent meg (Németh, Végh) a könnylevezetés problémáiról.

1987-ben Alberth Béla az NDK Szemorvostársaságának tiszteletbeli tagja lett.

Az addig november 7. pályázatot ettől az évtől változtatták március 15-i pályázattá. Fontos, hogy a Szemészetben megjelentették a MTA különböző bizottságai által kiadott rövid állásfoglalást az orvosi helyesírás ügyében.

1988-ban megalakult a SHIOL (Societas Hungarica and Implandam Oculi Lenticulam). Elnöke Vörösmarthy Dániel, alelnöke Kovács Bálint lett. A titkár Futó Gábor, vezetőségi tagok még Galli Lóránt és Gonda Gyula.

1988-ban a SZOTE Szemklinikáján bevezették a modern elektrofiziológiai vizsgálatokat (Janáki, Pelle). Ugyancsak Szegeden háromnapos továbbképzést tartottak „Echoophthalmographiás alapismeretek” címen (Németh).

1989-ben április 14–15-én Budapesten tartotta az Európai Glaucoma Társaság Ülését. A szervező és rendező Follmann Piroska volt.

A vezetőségválasztó közgyűlés a Szegeden rendezett vándorgyűlés előtt egy nappal, 1989. augusztus 31-én volt. Az elnök Süveges Ildikó, alelnök Alberth Béla és Medgyaszai Attila lettek. Főtítkár Salacz György, pénztáros Bögi Júlia, jegyző Kerek Andrea. Az örökös tiszteletbeli tagok sora a következőkkel bővült; Pápay Ibolya, Remenár László, Takáts István, Valu László. A Szemészet felelős szerkesztőjének Follmann Piroskát választották.

1989-ben jelent meg az első cikk (Alberth, Berta) az intraocularis melanomák ruténiummal végzett kontaktirradiációjának alkalmazásáról. Ugyancsak 1989-ben írtak először Magyarországon az endophthalmitis vitrectomiával történő gyógyításának a lehetőségéről (Zajác és Boros).

Ebben az évben hunyt el Radnót Magda (1911–1989) 78 éves korában. Méltatását Varga Margit írta a Szemészetben. Közleményeinek száma 300, 9 könyvet írt. 1950-ben egy évig vezette a szegedi Szemklinikát, majd 1951-től 1980-ig, nyugdíjazásáig az I. sz. Szemklinikát Budapesten. 1960–72-ig oktatási rektorhelyettes volt. 1976-ban lett a MTA tagja, később az elnökség tagja. 1968–1980-ig az Országos Szemészeti Intézet igazgatója. Számos külföldi szemész és orvostársaság választotta meg rendes, illetve tiszteletbeli tagjává. Számos hazai és külföldi kitüntetésben részesült.

A Szemészetben 1990-től magyar nyelvű mellett, német és angol nyelvű cikkek is megjelenhettek angol nyelvű összefoglalással.

1990-ben megjelent az Alberth Béla által szerkesztett „Szemészet” c. egyetemi tankönyv. A könyv három kiadást ért meg.

1990-ben Berta András egy évig vendégprofesszorként dolgozott az USA-ban a lubbocki Dry Eye Institute-ban.

1990. május 17-én megalakult a Magyar Szemorvosok Kontaktlencse Társasága. Tiszteletbeli elnök Györffy István, elnök: Végh Mihály, alelnök Nádray Ágnes, titkárok Bujdosó Anna és Késsey Márta. Ugyancsak ebben az évben alapították a Batthyány-Strattmann László-díjat.

1990-ben Bíró Imre 85. születésnapját ünnepelték.

Az évi vándorgyűlést 1990. augusztus 24–25-én Kecskeméten tartották. A szervezője Oláh Miklós főorvos volt. Fő téma: Diagnosztikus ultrahang és biometria (műlencsetervezés). A tudományos program gondozója Németh János (SZOTE, Szemklinika).

1991–1995

A Magyar Szemorvostársaság tudományos folyóiratának, a Szemészetnek külső megjelenésében az új európai formátumokhoz hasonló megjelenést javasolt Süveges Ildikó, a Társaság elnöke. Ugyanakkor tartalmi változást is ígért, főleg átfogó, referáló jellegű cikkeket.

Az 1991. évi első számban már ennek megfelelően összefoglaló jellegű cikk jelent meg, többek között Imre György tollából „Az érújdokképződés mechanizmusáról”. Berta és munkatársai az intraocularis tumorok ruténiumos irradiációjával szerzett tapasztalataikról számoltak be. Az elnök ígéretének megfelelően egyes cikkekben jó minőségű színes képek közlésére is lehetőség nyílt.

A Magyar Szemorvostársaság dél-magyarországi szekciójának felügyelete alatt nemzetközi szemészeti ultrahang találkozókat szerveztek az előző évben (1990), amelyről Németh János beszámolója az 1991-es első számban található.

Alberth Béla a DOG, Süveges Ildikó az NDK Szemorvostársasága, Varga Margit pedig az Olasz Szemorvostársaság tiszteletbeli tagja lett.

A Papolczy-pályázaton 1990-ben a következők nyertek: Holló Gábor, Szabó Ágnes, Németh János, Szabó Éva, és Nébenführer László, Kiss Miklós (nőgyógyász).

Meg kell jegyezni, hogy ekkor már évek óta hirdették az ún. Palich-Szántó Olga-ösztöndíjat. 1991-ben „Szemtünetekkel kezelt neurológiai betegségek szemosztályokon” volt a témája. A pályázat eredményéről azonban nincs információ.

Kongresszusok, továbbképzések: A Magyar Szemorvostársaság évi kongresszusát a Belga Szemorvos Társasággal közösen tartotta 1991. augusztus 21–25-ig Budapesten.

A SZOTE Szemészeti Klinikája 1991. április 5-én Cornea-konferenciát rendezett Szegeden, nemzetközi résztvevőkkel.

A DOTE Szemklinikája 1991. május 4-én továbbképző napot tartott, ugyancsak nemzetközi előadókkal.

Az International Retinal Workshop pedig Pécsen rendezett ülést augusztus 30–31-én ugyancsak hazai és külföldi előadók közreműködésével.

Györffy István 1991-ben volt 80 éves. Az Európai Kontaktlencse Társaságba hivatalosan felvették a magyar szekciót, elsőként a „keleti” országok közül (London, 1991. május).

1988-ban megalakult az Egyesült Államok Szemsérülés Regisztere. Ez évben létrejött a magyar Regiszter is és első alkalommal szolgáltatott adatokat (Kuhn és munkatársai).

A Magyar Szemorvostársaság március 15-ére kiírt pályázatának I. díját megosztva Récsán Zsuzsa és Módis László kapták.

Az OTE fokozta továbbképző tanfolyamainak a számát. A tanfolyamok különböző témákat öleltek fel. Az év folyamán meghirdetett kötelező tanfolyamok összesen hét napig tartottak, speciális tanfolyam pedig egy alkalommal öt napig. Négy továbbképző konferenciát rendeztek, ezek időtartama összesen kilenc nap. Az utóbbi két továbbképzés díja naponta 1000 Ft volt.

A DOTE Szemklinikája négy tanfolyamot hirdetett négy témakörben, összesen 10 nap terjedelemben.

A Papolczy-pályázat 1991. évi nyertesei: Vincze Péter és Barkai László, Tóth Jenő, Holló Gábor és Popik Ernő, Ember István és Rády Péter.

Az év sajnálatos halálesetei: Thész Károly ny. főorvos, Szekszárd; Fritz Hollwich, a münsteri szemkliniká ny. igazgatója, a Klin. Monatsbl. főszerkesztője, a Magyar Szemorvostársaság tiszteletbeli tagja.

A Szemorvostársaság az 1992. évi kongresszusát Győrben rendezte. Sajnos a Szemészet lapjain az utóbbi időben nem jelentek meg kongresszusi beszámolók. Az egyedüli hír, hogy a 35 éven aluliak számára meghirdetett legjobb előadás versenyében a fődíjat Seres András (Szeged) nyerte.

A SOTE I. sz. Szemklinikájának igazgatója, Süveges Ildikó vendégprofesszori meghívást kapott finn egyetemekre. Előadássorozatot tartott a koraszülött-retinopathia, proliferatív retinopathia és ideghártya-betegségek tárgykörben.

Ugyancsak Süveges Ildikó kapta az egri kórház Markhot Ferenc-emlékérmét. Ezt eddig két szemész nyerte el, Radnót Magda és Alberth Béla.

A POTE Szemklinikáján 1992. augusztus 26–28-ig megrendezték a 2. International Retinal Workshopot, meghívott külföldi előadókkal. Szervező Bíró Zsolt.

Az USA-ban megjelent Berta András „Enzymology of the tears” c. könyve.

Végh Mihály az Európai Plasztikai és Rekonstruktív Szemsebészeti Társaság vezetőségi tagja lett (1991, Dublin).

1992-ben Berta András létrehozta és azóta is működteti a magyarországi Keratoplastika Regisztert.

A Papolczy-pályázat 1992. évi győztesei: Bak Mihály és munkatársai, Gaál Csilla, Pelle Zsuzsa és Szabó Ágnes, Holló Gábor és Varga Mária, Kónya Zsuzsa és Bereczki Árpád.

A Papolczy-alapítvány a Szemészetet is támogatta, amiért a Magyar Szemorvostársaság a folyóirat lapjain köszönetét fejezte ki.

1992. szeptember 25-én, életének 89. évében elhunyt Boros Béla (1903–1992) nyugalmazott egyetemi tanár. A Szemészetben Kovács Bálint méltatta hosszú, eredményekben gazdag életét.

Az 1993-as Szemészetben újra megjelent egy tudományos ülés jegyzőkönyve (az 1992. november 27-i) a cornea-topographiáról. A továbbiakban még 1993-ban megrendezett tudományos ülés jegyzőkönyvét is közölték.

1993. január 1-jén alapították az első cornea-bankot Budapesten (Boythá Zsuzsa). Debrecenben 1994. január 1-én a Lions Szembank alakult meg (vezetője Módis László).

Az 1993-as március 15-ére kiírt pályázat I. díját a bizottság nem adta ki. II. díjat nyert megosztva Nagy Zoltán Zsolt és Bátor György, III. díjat Ács Attila.

1993-ban 70 éves lett Varga Margit egyetemi tanár. Születésnapja alkalmával a Szemészet gratulált.

Az 1993. évi kongresszus helyszíne Gyöngyös.

A 35 éven aluliaknak meghirdetett díjakat Dohán Judit (Budapest) és Halmos Ágnes (Szombathely) nyerték.

Györffy István felhívást tett közzé a Szemészetben. Felhívta a tagság figyelmét arra, hogy ősztől szemészeti tárgyú érmeit kiállítja a Semmelweis Orvostörténeti Múzeumban. Az ötvenéves gyűjtés eredményeképpen 150 darabból álló gyűjteménye van. A kiállítást megtekintették a Julius Hirschberg Nemzetközi Szemészet-történeti Társaság érdeklődő tagjai is a Bécsben rendezett kongresszusuk zárónapja után (november 7.). A Társaságnak ezen a kongresszusán magyar résztvevők és előadók is voltak (Zajác Magdolna, Pintér László).

A Magyar Szemorvostársaság 1993. szeptember 2-án közgyűlést tartott, ahol 238 fő jelent meg. A közgyűlésen az előző évi kongresszusról a rendező Jobbágyi Péter részletes beszámolója hangzott el, aminek írásos nyoma nem maradt a Szemészetben. Az egyéb felvetett témák is csak jelzésszerűen jelentek meg a beszámolóban.

Salacz György professzor 1993-ban megjelent cikke figyelemre méltó, „A hályogműtés hazai állása 1993-ban” a címe. Ebből megtudhatjuk, hogy a felmérésre küldött válaszok szerint 1993-ban összesen 22 398 hályogműtétet végeztek Magyarországon. Ezeknek 82 százaléka volt lencsebeültetéssel kombinálva. Phacoemulsificatiót még csak kísérleti jelleggel végeztek, négy intézetben. A műtétek 8,7 százaléka volt ICCE.

Az elnökül megválasztott Imre György bejelentette, hogy megalakult a Magyar Szemorvostársaság Glaucoma Szekciója. Első ülésüket 1994. március 4-én tartották.

A MSZT és a Magyar Endokrinológia Társaság május 6–7-én közös Orbita Konferenciát rendezett külföldi előadók részvételével.

Ugyancsak Budapesten volt május 27–28. között az Európai Cornea Konferencia.

A Magyar Szemorvostársaság évi tudományos ülését pedig Kovács Bálint professzor rendezte Pécsen. Ezen alkalomból közgyűlést is tartottak, 54 tagú vezetőséget választottak. Az elnök Süveges Ildikó, a főtítkárs Salacz György lett.

Kolozsvári professzor nemzetközi részvételű plasztikai sebészeti szimpóziumot szervezett Szegeden. Külföldi előadók voltak Collins (London) és Bonavolante (Nápoly). Számos továbbképző programot is szerveztek az egyetemi klinikák.

A március 15-i pályázat I. díját Récsán Zsuzsa és Gombos Katalin nyerték.

A Papolczy-pályázat nyertesei: Szabó Ágnes, Pele Zsuzsa, Korompai Károly, Karkó Cecília.

Az excimer lézerre 1994-ben hívta fel a figyelmet Süveges Ildikó, sőt már saját tapasztalatokról is említést tett. Az első gyakorlati alkalmazásról szóló közlemény egyébként 1983-ban látott napvilágot.

1994. november 24-én megalakult a Magyar Szemorvostársaság Retinológiai Szekciója. Részt vett az alakuló ülésen kilenc alapító tag, akik az elnöki funkció betöltésére Kovács Bálintot, főtítkárnak Salacz Györgyöt kérték fel.

Az 1994. áprilisi tudományos ülésen két előadás hangzott el a blepharospasmus botulintoxinnal való kezeléséről. Ezt a kezelést ebben az évben lehetett bevezetni hazánkban.

1995-ben Alberth Béla professzor 70. születésnapjára gratulált a Társaság. A Szemészet 132. évfolyamának első számában neki ajánlott cikkek szerepelnek.

A születésnap alkalmával Debrecenben rendezett tudományos ülésen öt professzori címet elnyert tanítványa jelent meg és tartott előadást.

Alberth professzor 1995-ben Batthyány-Strattmann-díjat kapott.

Ugyancsak ebben az évben lett 90 éves Bíró Imre. Takáts István egyetemi tanárnak pedig 70 éves születésnapja alkalmával gratulált a Szemészet.

A Magyar Szemorvostársaság 1995. augusztus 24–26. között rendezte kongresszusát Szolnokon. A 35 évnél fiatalabb előadók I. díját a következők nyerték: Hidasi Vanda, Holló Gábor, Knézy Krisztina, Palotás Csilla. II. díjat kapott Bátor György, Récsán Zsuzsa. A kongresszusról egyéb hírt nem közölt a Szemészet.

1996–2000

A Szemészet számaiban továbbképző jellegű szerkesztőségi cikkek jelentek meg. Imre György a glaucomáról írt, Süveges Ildikó a posztoperatív endophthalmitis terápiájáról, valamint a PRK-ról és a LASIK-ról.

Megjelent Németh János „Szemészeti ultrahang-diagnosztika és biometria” c. könyve.

Bendenritter Ferenc 100 éves lett, a Szemészetben gratuláltak ezen alkalommal. Ifj. Imre József halálának 50. évfordulója alkalmával megemlékező cikk jelent meg a Szemészetben Imre György tollából.

Az előző év Papolczy-díjának nyertesei: Vincze Borbála és munkatársai (Országos Onkológiai Intézet), Fodor Magdolna és Récsán Zsuzsa (SOTE, II. Szemklinikai), Perneczky Tamás (Uzsoki u-i kórház) és Tóth Jenő (HIETE), Péter Ilona (Országos Onkológiai Intézet).

Március 15-i pályázat díjazottjai: I. díj: Nagy Zoltán Zsolt, II. díj: Polgár Nóra, Kiss Krisztina, Hári Kovács András, III. díj: Sipos Zoltán és Szamosi Anna, Boros Ágnes.

Németország operáló szemorvosainak 9. kongresszusán Nürnbergben a videofesztiválon nevezett 38 film közül a nagydíjat Zajác Magdolna „Üregi plasztika” c. filmje nyerte.

Az 1997-es év nagy eseménye a Magyar Szemorvostársaság számára, hogy Budapesten került megrendezésre a XI. Európai Szemészkongresszus. A kongresszus elnöke Süveges Ildikó egyetemi tanár a Szemészet lapjain köszöntötte a résztvevőket. Több mint 50 országból érkezett mintegy 3000 résztvevő. Az előadók száma megközelítően 1400 volt. A 360 felkért előadó referátumaiban felölelte a szemészet minden területét. A kongresszus a továbbképzést is szolgálta. Ennek érdekében 82 szervezett kurzust látogathattak a résztvevők. Több mint 700 posztert állítottak ki.

A magyar szemészek száma akkor körülbelül 800 volt. A kongresszuson részt vettek háromszázan és 32 előadást magyar előadók tartottak. A rendezvény színhelye a budapesti sportcsarnok volt, melynek arénájában a világ minden tájáról érkezett cégek kiállításai kaptak helyet. Gazdag és kiemelkedő társasági programok egészítették ki a kongresszust. Minden résztvevő kongresszusi táskájához megkapta a magyar szemészetet és szemészeket ismertető „Ophthalmology in Hungary” c. könyvet (szerző: Zajác Magdolna).

A Szemészet lapjain Prof. L. Missotten, a SOE elnöke őszinte elismeréssel írt a kongresszus rendezéséről és az elért eredményekről. „Magas fokú információkat adó tudományos ülés volt” – írta.

A Szemészet köszöntötte a 85 éves Györffy Istvánt születésnapja alkalmából. Megemlékeztek Papolczy Ferencről is, aki 95 éve született és 25 éve halt meg. Szemész főorvos és egyetemi magántanár volt. A Papolczy alapítványt felesége, Dr. Polányi Magda, szemész főorvos alapította 1977-ben. Azóta 62 pályamunkából 57-et díjazott a kuratórium.

Brooser Gábor professzort és Imre György professzort 70 éves születésnapja alkalmából köszöntötték a Szemészetben. Születésnapjuk alkalmával a Magyar Szemorvostársaság Imre–Blaskovics-emlékérmeket adományozott mindkettőjüknek. Az Országos Szemészeti Intézet Follman Piroskának Schulek-emlékérmeket adományozott.

A Szemészet megemlékezett id. Tapasztó István főorvosról is, aki 100 éve született és Bács-Kiskun megye egészségügyének kiemelkedő személyisége volt. Hivatásszeretét átadta családjának is, fiának és unokájának.

A március 15-i pályázat első díját megosztva Kiss Krisztina (Szeged) és Boros Ágnes (Szeged) nyerték. A Gyermeksebészeti és Strabológiai Társaság által felajánlott díj nyertesei Dósa Gyöngyvér (Szeged) és Corbadzoglosz Alexis (Debrecen).

Szerkesztőségi közlemény jelent meg a Szemészetben „A keratoplasztikák jogi szabályozása és a finanszírozási problémái Magyarországon” címmel, Berta András tollából.

A Szemészetben bőségesen jelentek meg kongresszusi beszámolók (külföldi) továbbképzési hírek, műszer- és gyógyszerreklámok. Hazai tudományos ülések jegyzőkönyvei nem szerepelnek.

A Magyar Szemorvostársaság 1997. november 21-én vezetőségválasztó közgyűlést tartott. A Társaság új elnöke Kovács Bálint, főtitkár Németh János, pénztáros Bausz Mária, jegyzőtktár Bíró Zsolt. A közgyűlés módosította a társaság alapszabályzatát és létrehozta a volt elnök és a jövő elnök funkciókat. Így az elnökség a következőkkel bővült: volt elnök Süveges Ildikó, jövő elnök Hatvani István.

Süveges Ildikó és Follmann Piroska megkapták az 1997. évi Arany Kongresszus Díjat a SOE 97' megrendezéséért. Az 1997. évi MOTESZ-díjat Süveges Ildikónak ítélte a MOTESZ Elnökségi Tanácsa. A Finn Szemorvostársaság Süveges Ildikót tiszteletbeli tagjává választotta. Rác Péter Batthyány-Strattmann-díjat kapott az Egészségügyi Minisztériumtól.

1998. november 26-án a Magyar Szemorvostársaság Retina Szekciója vezetőségválasztó ülést tartott. Az új elnök Hatvani István, titkár Mester Viktória.

Papoczy díjat kaptak: Tóth-Molnár Edit és mtsai (Szeged), Vass Péter (Szeged) és Mirk Éva (Vecsés).

A Szemészet megemlékezett Fugulyán Gergely marosvásárhelyi főorvos életéről és munkásságáról, aki 76 éves korában elhunyt.

A SHIOL-ban 1998. május 29-én vezetőségválasztó közgyűlést tartottak. Az új vezetőség a következő: elnök Salacz György, alelnök Kovács Bálint, titkár Bíró Zsolt.

A Szemészet 1998-ban különszámot jelentetett meg. A phacoemulsificatio műtétechnikai ismertetésére azokat a szemészeket kérte fel, akik a módszer elterjesztésében úttörő szerepet vállaltak. A kilenc úttörő tevékenységéért a SHIOL-tól diplomát kaptak.

A Magyar Szemorvostársaság vezetősége a Szemészet megújulásáról döntött. Új rovatok alakultak és minden rovatot meghatározott rovatvezető gondoz.

Ugyancsak 1998 óta szemészeti témák, események megtalálhatók az Interneten („Szemészet az Interneten”).

1998-ban megjelent a Süveges Ildikó által szerkesztett „Szemészet” c. egyetemi tankönyv. Berta András elnyerte a „Chibret Fellowship Award”-ot (Lisszabon).

Ugyancsak 1998-ban jelent meg Noorden G. K. „Strabismus” című könyvének magyar nyelvű fordítása. A fordítás Soproni Anna munkája, amelyet anyagi előnyök nélkül, pusztán szakmaszeretetből végzett el.

Nagyon hasznosnak tekinthető, hogy a következő évről részletes kongresszusi naptár jelent meg a Szemészetben.

Az 1999-es év kongresszusi és tudományos ülései:

- március 18–20., Keszthely: A SHIOL kongresszusa
- április 22–24., Budapest: Imaging in Ophthalmology. Nemzetközi részvételű konferencia
- július 29–31., Debrecen: A Magyar Szemorvostársaság, a Magyar Diabetes Társaság és a Debreceni Orvostudományi Egyetem Interdiszciplináris Kongresszusa. „A diabetes mellitus szövődményei”
- október 1., Budapest: Magyar Gyermekszemészet és Strabológusok Társaságának Kongresszusa és közgyűlése
- október 8–9., Keszthely: Alpok-Adria Nemzetközi Szemészeti Társaság és Magyar Szemorvosok és Optometristák Kontaktlencse Társaságának Kongresszusa
- október 15., Budapest: II. Szemklinikai Nónay Tibor-emlékülés, születésének 100. évfordulója alkalmával
- november 11–13., Kecskemét: A Magyar Szemorvostársaság Retina Szekciójának Tudományos ülése
- március 18., Budapest (ALCON): Allergológiai szimpózium.
- március 31., Budapest: Szemészszakorvos-képzés Európában és hazánkban
- szeptember 16., Budapest: Glaucoma szimpózium (ALCON)
- szeptember 16–18., Zalaegerszeg: Magyar Szemészeti Szakdolgozók Egyesületének (SHAO) kongresszusa

Nagy veszteség érte a Magyar Szemorvostársaságot 1998-ban. Elhunyt Remenár László (1917–1998), aki 38 éven át szerkesztette fáradhatatlanul, tudományos rátermettséggel és sok-sok diplomáciai érzékkel a Szemészetet. Éveken keresztül Magyarország egyetlen orbitasebésze volt.

A POTE Szemészeti Alapítvány Kuratóriuma pályázat hirdetett a Dr. Arató István egyszeri pályázati díj elnyerésére. Bármilyen szemézzel foglalkozó publikációval 40 éven aluli szemorvosok jelentkezhetnek. Közlebbi adatokat nem közölt a pályázat.

Érdeemes megemlíteni, hogy a Szemészet új rovatainak egyikében megjelent H. Slezak bécsi szemészprofesszor magyar nyelvű (fordította Zajác) „Bécs és Budapest – az európai szemészet csirái” c. cikke, amely érdekes tényeket tár fel az osztrák-magyar szemészeti kapcsolatokról.

A Szemészet Süveges Ildikó professzor és Salacz György professzor 60. születésnapjához gratulált, és a tanítványok, barátok tiszteletükre írt cikkeiket közölte.

A szakmapolitikai rovatban Németh János írását olvashattuk „Minőségbiztosítás az egészségügyben és a szemészetben” címmel.

A Magyar Szemorvostársaság vezetősége az elnökség javaslata alapján úgy döntött, hogy anyagi támogatást nyújt a Társaság tagjainak külföldi kongresszusokon való részvételhez. Kritérium: előadás vagy poszter elfogadása az adott kongresszusra. 1999-ben egymillió Ft állt rendelkezésre erre a célra.

A Szemészet lapjain folytatódott a kongresszusi beszámolók, folyóirat-referátumok közlése.

Az év nagy vesztesége, hogy elhunyt a mindenki által nagyra becsült és szeretett Györffy István (1912–1999), akiről a megemlékezést Salacz György írta.

Kovács Bálint professzor tanári működésének 10. évfordulója (1988–1998) alkalmából 1999-ben megjelent „Emlékkönyv”-et barátai és tanítványai írták.

Az 2000. év legnagyobb tudományos eseménye az augusztus 24–26-ig Kovács Bálint professzor által Székesfehérváron rendezett Magyar Szemorvostársaság Millenniumi Kongresszusa. A kongresszusra megjelent Fabini Theofil János „Doctrina de Morbis Oculorum” (1831) hasonmás kiadása. A kiválóan szervezett, sok témát felölelő, számos külföldi és hazai szaktekintélyt megszólaltató rendezvény nagyszámú szemészt vonzott Székesfehérvárra. A történelmi környezet, a kiváló társasági és fakultatív programok még tovább növelték a rendezvény értékét. A technikai kiállításon 30 cég mutatta be termékeit. A Millenniumi Kongresszuson Imre–Blaskovics-emlékérem kitüntetésben részesült Kahán Ágost professzor és Alpár János, az Amarillói Szent Lukács Szemészeti Intézet vezetője.

A Társaság szomorú hírei:

2000. január 27-én elhunyt Takáts István nyugalmazott professzor 75 éves korában.

Elhalálozott Fodor Ferenc (1920–2000) erdélyi szemészprofesszor és Bertényi Anna (1929–2000), a II. Szemklinika nyugalmazott orvosa.

A 2000-es év további rendezvényei:

- szeptember 9., Budapest: I. Szemklinika. Glaucoma: modern, praktikus kérdések és válaszok a gyakorló szemorvos számára
- szeptember 30., Budapest: Glaucoma Szimpózium. ALCON
- október 27., Budapest: Új lehetőségek a glaucoma kezelésében. Inthera. AG
- N november 16–18., Tihany: A Magyar Szemorvostársaság Retina Szekciójának ülése

2001–2004

A Magyar Szemorvostársaság 2001. február 2-án közgyűlésen módosította az alapszabályzatot. Az új alapszabályzat az Internetes honlapunkon olvasható (<http://www.propatiente.hu>).

Az új vezetőség 54 tagú. Az elnök Hatvani István lett. Volt elnök Kovács Bálint, jövőbeli elnök Kolozsvári Lajos. Főtitkár Németh János, pénztáros Bausz Mária, jegyzőtktár Facskó Andrea.

Tudományetikai Bizottság: elnök: Berta András, tagok: Janáky Márta és Rácz Péter.

Ellenőrző Bizottság: elnök: Zajác Magdolna, tagok: Deák György és Sziklai Pál.

A Magyar Szemorvostársaság tiszteletbeli tagságát igazoló diplomát Robert Morris (USA) kapta.

Kuhn Ferenc a Vitreous Society 2001 januárjában tartott (Mexico) kongresszusán videofilmjével „Red Buckler” díjat nyert.

2001-ben Berta András, Csutak Adrienn, Silver D. és Tőzsér J. „Plasminogen Activator to Prevent Haze after Laser Vision Correction Surgery” c. munkájukért az „Invesztion of the Year” kitüntető címet kapták (The John’s Hopkins University APL, Baltimore, USA). Ez a munka 2003-ban további hazai pályadíjat és elismeréseket hozott számukra.

A szert és a módszert az USA-ban szabadalmaztatták (Silver D., Csutak A., Berta A., Tőzsér J.: „Plasminogen activator to prevent corneal and subepithelial haze after laser vision surgery” PCT/US01/31849).

Ugyancsak ez a téma 2003-ban Csutak Adriennek hozott sikert Singapurban: „Young Investigator Award: Outstanding, Chincial Ophthalmology”.

Hatvani István 2001-ben Batthyány-Strattmann-díjat kapott.

A Szemészet első számában megtalálhatók a szaklektorok és a nem szemész lektorok névsora.

Igen érdekes adatok találhatók Németh János és munkatársai „A szemészeti fekvőbeteg-ellátás Magyarországon 1998-ban” című cikkében. Tizenhárom kelet-európai szemorvostársaságot kértek fel a szemészeti ellátást egységes pontrendszer alapján felmérni. A szerzők munkája ehhez a felméréssel csatlakozott, igen érdekes és a jövőbeli fejlesztés szempontjából jelentős adatokat szolgáltatott. Szabó Enikő és Vasas Livia „Szemészeti elektronikus könyvtár” c. cikkükben az orvostudományi információk, ezen belül a szemészet Interneten való feltérképezésére vállalkoztak.

Domokos Márta pedig megemlékezett a Szemészetben arról, hogy 100 éve született Papolczy Ferenc, aki személyében a Grósz- és Imre-iskola legjobb hagyományait egyesítette.

A Szemorvostársaság nevében az elnök és a főtitkár felhívást tettek közé. Előadások bejelentésére buzdították a Társaság tagjait, mert fel akarták újítani azt a régi hagyományt, hogy a hónap utolsó péntekjén a Társaság tudományos ülést tart.

A Magyar Szemorvostársaság felajánlotta, hogy támogatást nyújt az International Basic and Clinical Sciences Assessments for Ophthalmologists vizsgán való részvételhez. A minden évben megrendezésre kerülő nemzetközi szemészeti vizsgát első alkalommal 2002. március 14-ére tűzték ki. A Társaság a vizsgadíjhoz hozzájárul, minden fokozatban egyszer.

2002-ben Zajác Magdolna 70 éves születésnapjához gratulált a Szemészet, és az első számban megjelent cikket kolégái, barátai neki ajánlották. Brooser Gábornak és Imre Györgynek pedig 75. születésnapjához gratulálhattunk.

Sajnálattal értesültünk arról, hogy elhunyt Medgyaszai Attila (1928–2001), a Szent István Kórház Szemosztályának nyugalmazott szemész főorvosa.

A 2002. év tudományos ülései a következők voltak:

- április 11–13., Keszthely: SHIOL kongresszus
- május 24–25., Szeged: V. Ametropia Kongresszus, a Magyar Gyermekszémészek és Strabológusok Társaságának VI. Kongresszusa és a Magyar Szemorvosok és Optometristák Kontaktlencse Társaságának XII. Szimpóziuma
- szeptember 28., Budapest: A Magyar Szemorvostársaság Glaucoma Szekciójának egész napos tudományos ülése
- október 25–27., Pécs: A Magyar Szemorvostársaság Retina Szekciójának tudományos ülése

A fentiekén kívül még három alkalommal megtartották a pénteki tudományos üléseket a SE I. Szemklinikáján.

A Magyar Szemorvostársaság kongresszusát Miskolcon rendezték. A kongresszus helyi szervezői Tornai Ildikó, Korompai Károly miskolci főorvosok és munkatársaik voltak. R. Guthoff (Rostock) és Lotta Salminen (Tampere) voltak a tiszteletbeli külföldi vendégek. A kongresszuson több szekcióban és témakörben hangzottak el előadások és bőséges poszter-kiállítást tekinthetünk meg. Cégek által szponzorált szimpóziumok és kurzusok egészítették ki a gazdag programot.

Lotta Salminen finn professzor 35 évesnél fiatalabb magyar szemész számára 500 euró kongresszusi támogatást ajánlott fel. Benyújtandó az előadás angol nyelvű absztraktja. Az előbírálatot a Magyar Szemorvostársaság ad hoc bizottsága végzi.

A Szemészet szerkesztősége örömmel közölte az olvasókkal, hogy a Szemészet folyóirat 1998–2002 között kiadott számainak és supplementumainak CD változatát is elkészítik.

A 2003-as évre tervezett tudományos ülések a következők:

- 2003. május 27–29. Keszthely: SHIOL Kongresszus.
- 2003. április 11–12. Balatonvilágos: A Magyar Gyermekorvosok és Strabológusok Társaságának VII. Kongresszusa és a Magyar Szemorvosok és Optometristák Kontaktlencse Társaságának XIII. Szimpóziuma.
- 2003. szeptember 11–13. Szekszárd: A Magyar Szemészeti Szakdolgozók Országos Egyesületének (SHAO) IV. Kongresszusa.
- 2003. szeptember 13–16. Sopron: Az European Vitreo Retinal Society és az International Society of Ocular Trauma közös kongresszusa.
- 2003. augusztus 28–30. Budapest: A Magyar Szemorvostársaság Kongresszusa.

A kongresszus a megnyitó után műtéti videofilmek élőben való közvetítésével folytatódott. A műtéteket az I. sz. Szemészeti Klinika, illetve az Optimum Lézerközpont műtőjéből közvetítették. Ezt követte az MSD szimpózium, majd a refraktív sebészettel, illetve a kataraktsebészettel foglalkozó szekció.

Témák voltak még: retina, glaucoma, kontaktológia, gyermekszemészet.

A Szemészet 2003. évi első számában Varga Margit professzornak gratuláltak 80. születésnapja alkalmával.

A második számában Kovács Bálint professzort köszöntötték 60. születésnapja alkalmával és a számot kitöltő 16 cikket neki ajánlották.

Kongresszusi beszámolókat, könyvismertetőket, pályázati felhívásokat tartalmaz a Szemészet 4. száma. Közli továbbá a 2004. évre vonatkozó kongresszusi naptárt.

Kétségtelenül kiemelkedő esemény a tervek szerint 2004. június 3–5. között megrendezendő, nemzetközi részvételi Jubileumi Kongresszus. Ki tudja, mi mindent hoz még számunkra a 2004. év, egy azonban bizonyos, hogy a Magyar Szemorvostársaság 100 éves lesz. Az a Társaság, amelynek megalakítására 1904-ben 30 magyar szemész gyűlt össze, most, 2003 decemberében 1021 taggal rendelkezik. Ebből a nők száma 784, a férfiaké 237.

A Magyar Szemorvostársaság adatai

Elnevezései

1905–1922	Magyarország Szemorvosainak Egyesülete
1922–1946	Magyar Szemorvostársaság
1946–1967	Magyar Orvosok Szabad Szakszervezetének Szemorvosi Szakcsoportja
1967–	Magyar Szemorvostársaság

A Magyar Szemorvostársaság elnökei és főtitkárai

<i>Elnök</i>	<i>Főtitkár</i>
1905–1920 Grósz Emil	1905–1913 Blaskovics László
1920–1925 Blaskovics László	1913–1923 Liebermann Leo
1925–1930 id. Imre József	1923–1925 Csapody István
1930–1934 Liebermann Leo	1925–1934 Horay Gusztáv
1934–1936 Blaskovics László	1934–1941 Pelláthy Béla
1936–1941 Ditrói Gábor	
1941–1945 ifj. Imre József	1941–1945 Nónay Tibor
1945–1947 Horay Gusztáv	1945–1947 Grósz István
1947–1950 Csapody István	1947–1950 Galla Emil
1950–1952 Radnót Magda	1950–1956 Németh Béla
1952–1954 Boros Béla	1956–1963 Csepi Katalin
1954–1956 Kettesy Aladár	1963–1964 Imre György
1956–1964 Kukán Ferenc	1964–1966 Turi Károly
1964–1966 Weinstein Pál	1966–1969 Gáll János
1966–1969 Nónay Tibor	1969–1972 Imre György

1969–1972	Kettesy Aladár	1972–1976	Medgyaszay Attila
1972–1981	Radnót Magda	1976–1981	Follmann Piroska
1981–1984	Kahán Ágost	1981–1984	Áhi Olga
1984–1989	Alberth Béla	1984–1989	Salacz György
1989–1992	Süveges Ildikó	1989–1992	Salacz György
1992–1994	Süveges Ildikó	1992–1994	Salacz György
1994–1997	Süveges Ildikó	1994–1997	Salacz György
1997–2001	Kovács Bálint	1997–2001	Németh János
2001–2004	Hatvani István	2001–2004	Németh János

A Magyar Szemorstársaság külföldi tiszteletbeli tagjai

Th. Axenfeld (Freiburg)
 J. Krückmann (Berlin)
 A. Knapp (New York)
 J. Meller (Bécs)
 T. Collins (London)
 L. Paton (London)
 G. E. de Schweinitz (Philadelphia)
 E. V. L. Brown (Chicago)
 H. Wilder (Chicago)
 W. H. Wilmer (Baltimore)
 H. Cushing (Boston)
 F. de Lapersonne (Párizs)
 V. Morax (Párizs)
 A. F. MacCallan (London)
 M. Marquez (Madrid)
 A. Heydenreich (Jena, 1968)
 T. Krwawicz (Lublin, 1977)
 J. Francois (Gent, 1977)
 J. Alpar (Amarillo, 1983)
 F. J. Deutman (Nijmegen, 1984)
 N. A. Puchkowskaja (Odessza, 1985)
 F. Hollwich (Münster, 1985)
 K. Heimann (Köln, 1992)
 O. E. Lund (München, 1992)
 R. Grewe (Münster, 1994)
 H. Busse (Münster, 1996)
 T. J. ffytche (London, 1996)
 G. O. H. Naumann (Erlangen-Nürnberg, 1996)
 A. Tarkkanen (Helsinki, 1996)
 G. P. Theodosiadis (Athén, 1998)
 R. Morris (Birmingham, Alabama 2000)
 Rudolf Guthoff (Rostock, 2002)
 Lotta Salminen (Tampere, 2002)

A Szemészet szerkesztői

1864–1881	Hirscler Ignác
1881–1903	Schulek Vilmos
1904–1927	Grósz Emil–Horay Gusztáv
1935	Horay Gusztáv
1938–1940	Pelláthy Béla–Grósz István
1940–1944	Nónay Tibor–Grósz István
1949–1950	<i>Főszerkesztő:</i> Horay Gusztáv
	<i>Felelős szerkesztő:</i> Bíró Imre
1952–1965	<i>Főszerkesztő:</i> Nónay Tibor
	<i>Felelős szerkesztő:</i> Remenár László
	<i>Szerkesztő:</i> Györffy István és 12 tagú szerkesztőbizottság
1965–1972	<i>Főszerkesztő:</i> Nónay Tibor
	<i>Felelős szerkesztő:</i> Remenár László
	<i>Szerkesztő:</i> Györffy István és 25 tagú szerkesztőbizottság
1972–1989	<i>Főszerkesztő:</i> Remenár László és 8 tagú szerkesztőbizottság, melynek elnöke a Magyar Szemorvostársaság mindenkori elnöke tagjai: a Társaság főtktára és 6 professzor
1989–1998	<i>Felelős szerkesztő:</i> Follmann Piroska
1998-tól	Szerkesztőbizottság, 12 rovatvezető Szerkesztőbizottság elnöke: a Magyar Szemorvostársaság elnöke

Forrásmunkák

A „Szemészet” c. szakfolyóirat 100 év alatt megjelent számai.

Bíró Imre: A magyar szemészet története. 1954.

Györffy István: A XX. században működött jelentősebb Magyarországi Szemorvosok Életrajzi Adattára. 1987.

Zajácz Magdolna: Ophthalmology in Hungary. 1997.

Személyes közlések.